REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelika Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numĕr de Duminecă 18)

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etagiŭ I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 96.—Anul LXIII. Brașov, Duminecă 30 Aprilie (13 Maiŭ). 1900.

Congregațiunea din Lugoș.

In congregațiunea comitatensă din Lugoș ținută Miercurĭ, s'a adus în discuțiune din partea Românilor cestiunea fórte însemnată a libertății de întrunire și în deosebĭ ordinațiunile séu mai bine dis ucazurile guvernului unguresc, prin carĭ se calcă dreptul poporului român de a-se întruni și de a-se sfătui asupra afacerilor sale publice politice și naționale, pe calea organisațiunei lui de partid.

La acéstă discuțiune a dat prilegiŭ o propunere făcută din partea d-lui advocat Coriolan Brediceanu, cunoscutul luptător și naționalist român din Caraș-Severin. D-sa — după-ce a arătat cum cu nesocotirea celui mai de căpetenia postulat al constituționalismului s'a sugrumat pe calea ordinațiunilor ministeriale libertatea de întrunire a Românilor, oprindu-se funcționarea partidului național român, sub pedépsă, — a propus, ca guvernul sĕ fiă rugat de congregațiune a revoca acele ordinațiunĭ, făcênd astfel sĕ se respecteze: principiile din legile fundamentale ale constituțiunei, egalitatea cetățenilor și naționalităților, libertatea dreptului de întrunire și, mijlocit, libertatea cugetării, a principiilor și convingerii.

Propunĕtorul a mai arătat, că după-ce guvernul de fașă Szell a făcut mare vâlvă, promițênd, că sub el va domni legea, dreptul și dreptatea, se ține îndreptățit de a reclama, ca sĕ retragă ordinațiunile date de miniștrii Hieronymi și Perczel, prin carĭ se calcă și drept și dreptate și lege.

Asupra propunerei d-lui Brediceanu s'a încins o viuă desbatere, la care au luat parte mai mulțĭ membri românĭ. Raportul amĕnunțit despre acéstă desbatere încă nu l'am primit; în ce privesce însĕ hotărîrea, ce a luat'o majoritatea din congregațiă asupra disei propunerĭ, ea a fost, cum nu se putea aștepta altfel, contrară dorinței Românilor. D-l Brediceanu a bătut tóca la urechia surdului. Mamelucii comitatensĭ sunt stăpâniți tot de duhul șovinist, ce i-a făcut sĕ chiue de bucuriă, când s'au adus ucazurile acelea în contra partidului național român.

Cu mare mulțumire vestesc foile ungurescĭ, că „majoritatea precumpănitóre“ a congregațiunei a respins propunerea română și a decis sĕ se trécă peste ea la ordinea dilei, „deórece legea despre egala îndreptățire a naționalităților §. 1 nu cunósce, decât o națiune unitară politică ungară“.

Acésta este cunoscuta tălmăcire séu interpretare a §-lui amintitei legĭ, ce a dat'o pentru prima-óră guvernul Banffy, că adecă numai o singură națiune politică póte fi și că prin urmare Românii, Slavii, Germanii nu se mai pot grupa politicesce după naționalitatea lor, — o interpretare, care réstórnă cu fundul în sus tot ce se dispune în acea lege dela 1868 în favórea naționalităților. Urmările ei le-am vĕdut; ele ne arată volnicia, ticăloșia și despotismul la culme și, pe lângă tóte acestea mai fac și de rîs tótă guvernarea ungurescă.

In cele din urmă scim, că a ajuns lucrul acolo, că au fost oprite nu numai adunările partidului național român, dér chiar și adunările la carĭ erau conchiemațĭ numai alegĕtorii românĭ în afacerĭ curat electorale. Și în privința acésta scim, că capetele înfierbĕntate șoviniste erau atât de confuse și încurcate, încât nu mai sciau ce e permis după lege și ce nu; ceea ce era permis într'un comitat era oprit într'altul. Satrapii marĭ și micĭ făceau esperimente, ca sĕ vadă până unde pot sĕ ducă șicanările și maltratările lor.

Ceea ce a fost permis după lege până acum câți-va anĭ, astădĭ este oprit, cu tóte că legile din cestiune nu s'au schimbat. Șovinismul turbat dice, că legea față cu naționalitățile și-o face el însu-și după pofta lui și pretinde acum, ca pofta și volnicia lui sĕ fiă respectată de orĭ ce guvern.

Așa și guvernul Szell, când se aștepta, ca sĕ facă o declarare de Domne-ajută, că va apĕra naționalitățile în contra esceselor șoviniștilor pătimașĭ și violențĭ, el a făcut acestora complimente și s'a scusat și apĕrat înaintea lor contra imputărei, că n'ar avé și el aceeașĭ țintă, ca ei.

De aceea tótă nădejdea nóstră este în poporul nostru, în puterea lui de viață și de resistență. Va da Dumnedeu sĕ se reculégă și sĕ reîncépa lupta cu nouă vigóre, căcĭ numai aicĭ este scăpare.

Tocmai pentru acésta insĕ ne pare bine, că bravii noștri luptătorĭ din Caraș-Severin au adus în discuțiune publică grava cestiune a maltratărilor, ce trebue sĕ le îndure partidul nostru național român.

Revista politică.

De-odată cu reîntórcerea Majestății Sale monarchului din Berlin la Viena, viața politică a început sĕ devină mai sgomotósă în amêndouĕ statele monarchiei dualiste.

Alaltăerĭ **dieta ungară** a ținut o ședință, în care s'a votat fără discusiune proiectul de lege despre *desființarea competințelor de timbru pe anunțurĭ și călindare* și s'a început desbaterea generală asupra proiectului de lege privitor la contingentul de spirt. S'au mai presentat câte-va proiecte, carĭ vor trebui sĕ trécă prin discusiunea camerei.

După desbaterea lor, se va începe **lucrarea delegațiunilor**, carĭ au fost convocate pe diua de adĭ în Budapesta. Desbaterile din delegațiunĭ promit a fi de un deosebit interes.

Mult mai sgomotósă a fost sĕptĕmâna acésta în **Austria**. In 8 Maiŭ n. *s'a deschis „Reichsrath“*-ul în Viena și de-odată cu redeschiderea lui, s'a reluat firul luptelor între Germanĭ și Cehĭ, lupte, ce amenință sĕ facă imposibilă lucrarea parlamentară. Deja în prima ședință, ministru-președinte austriac a presentat camerei un proiect de lege privitor la regularea dreptului de limbă în Boemia și Moravia. Prin legea acésta Boemia ar fi sĕ se impartă în 10 districte, dintre carĭ 5 curat cehice, 3 curat germane și 2 mixte. Cehii sunt fórte nemulțămițĭ cu acest proiect, din care causă s'au și hotărît sĕ zădărnicéscă desbaterea lui în cameră și se împiedece, prin *obstrucțiune*, lucrarea parlamentului. Deja în prima ședință a „Reichsrath“-ului s'au întêmplat scene sgomotóse între Cehĭ și Germanĭ. In fața oposiției înverșunate a Cehilor, guvernul a ajuns érăși în strîmtóre. Nu scie cum și de unde sĕ apuce lucrurile, ca sĕ restabiléscă liniștea în parlament și se împace cumva pe cei doi adversarĭ, carĭ se combat pe tema cestiunei limbilor. Dér va merge fórte greu, câtă vreme contrastele sunt la culme, ér mașinăria parlamentului e amenințată acum cu totală sdruncinare.

In sînul fraților noștri românĭ din **Bucovina** s'a întêmplat dilele trecute o schimbare de tactică față cu guvernul țĕrii; s'a făcut adecă un *pact între majoritatea clubului român dietal și între guvern*. Condițiunile acestui pact, deși s'a încheiat în mod oficial, nu s'au publicat încă în mod oficial. S'au strecurat însĕ în publicitate veștĭ mai mult séu mai puțin autentice despre „împăcarea“ acésta, care după părerea unora, ar fi sĕ fiă în folosul Românilor din Bucovina. Așa se afirmă, că s'a hotărît crearea unui post de inspector pentru șcólele române, ér persóna la acest post va fi propusă de clubul român din dietă; s'a hotărît mai departe sĕ se pună capĕt prigonirilor contra preoților și învĕțătorilor românĭ și subvenționarea șcólelor românescĭ din Cernăuțĭ cu câte-va mii de florinĭ la an. In schimb, Românii din dietă se nu mai facă oposiția guvernului.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Amurg...

n suflet îi surîde
Lumina unui dor...
Stă singură pe prispă
Și-șĭ uită de fuior.

Privesce lung pe cale
Și nu scie ce vrea,
Și-a lene își anină
In pĕr o viorea.

Ingână-apoi un cântec
Uitat prin alte vremĭ:
„Vei mai veni bădiță
„Pe nume sĕ mĕ chemĭ...?“

Amurgul dór' rĕspunde
La glasul ei pustiu,
Și sórele 'i surîde
Din tronu-i auriu.

Din negurĭ vine nóptea
Se lasă peste văi...
Și-un nor ușor de lacrimĭ
Sĕ jócă 'n ochii sĕi...

Sân-Petreanul.

O discuțiune memorabilă
la Academia din Bucurescĭ.

Bucurescĭ, 27 Aprilie v.

Numai acum aflu din întêmplare, despre un vot, o manifestațiune, la Academia Română, care—de ar plăcé séu nu politicastrilor noștri de séma lui Mitică, — ar fi păcat sĕ trécă cu vederea, sĕ nu ajungă la cunoscința publicului celui mare. La frații cei robițĭ din strĕinătate, cel puțin, vocea unui bĕtrân, încăruntit și tăbărît în lupte și studii naționale, sigur merită sĕ fiă cunoscută și valórea ei recunoscută; dóră că nedreptățirile, ce li-se fac dilnic din tóte părțile, până și din ale regatului — român, vor găsi niţică alinare, mângăiere, încuragiare din trecut, pentru viitor, decă presentul, prin nemernicia prea multor fii ai lor, nu le póte da, decât numai amar!

Ecă cum mi-s'a povestit întêmplarea de către un domn dintre cei de față:

A fost în diua de Martĭ, 3 Aprilie n., anul curente. Ședința savantului corp fórte bine cercetată. Printre numĕroșii membri și episcopul de Caransebeș, și — bĕtrânul *V. Babeș*, astădĭ cel mai vechiŭ membru al Academiei, tocmai sosit din Budapesta.

La ordinea dilei președintele *Poni* anunță: Continuarea desbaterii asupra cestiunei, că *óre Academia Română are ca sĕ fiă representată* — și decă *da*, *în ce mod, prin cine, cu ce program, séu instrucțiune* la Congresele învĕțătorilor din tóte țĕrile civilisate, cățĭ au sĕ se întrunéscă la Paris ĕst timp, cu ocasiunea esposițiunei universale? Și s'au manifestat și desfășurat — în lung și lat — cele mai diferite și divergente opiniunĭ, și pro și contra. Adecă: atât pentru o *participare*, așa disă *oficială*, prin membri aleșĭ din sînul Academiei și provĕduțĭ cu instrucțiune, câtă și contra unei participărĭ *directe*, ci pentru lăsarea în libertatea fiăcărui, d'a participa întru interesul sciinței și a chiămării; eșind totuși la ivélă dorința, ca *cei ce se vor înfățișa, quasi semi-oficial, sĕ represinte Academia cu adevĕrată ei chiămare.*

Care va sĕ dică: Academia, maturul corp literar și scientific, s'a arătat, cum trebue sĕ fiă, *fórte scrupulósă*; cu atât mai vĕrtos, că secretarul gen. d-l *Sturdza*, adevĕratul disponent al budgetului, mereu avisa în *deficitele*, ce amenință în butul celor deja aprópe *un-spre-dece milióne*, ce constituesc averea Academiei!

In decursul acestei fórte interesante discuțiunĭ, luând cuvêntul vechiul academician *V. Babeș*, s'a rostit după informațiunea ce am, în esență, cam astfel:

*

De óre-ce mi-se oferă — dice d-l V. Babeș — acéstă atât de bine venită și potrivită ocasiune, și fiind-că la vĕrsta mea înaintată este — decă nu chiar probabil, dér posibil, ca sĕ nu mai pot avé fericirea d'a mĕ mai înfățișa în acéstă ilustră încintă, rog sĕ nu mi-se ia în nume de rĕu, relativ la cestiunea din discuțiune, nu voiŭ sĕ dic formala propunere, dér *opiniunea, cam fórte cutezată*, însĕ din fundul inimei mele scósă și pe temeiul convicțiunilor mele aședată, căreĭ voiŭ sĕ dau espresiune.

Istoria, cum s'a desvoltat ea, mai vĕrtos din seculul al șéptelea încóce, ne arată,

In urma acésta diarul „*Patria*“ *şi-a sistat aparițunea*, motivându-o cu aceea, că în starea de reservă calculatóre pe care i-o impune situațiunea, trebue sĕ evite totul, ce ar puté servi baronului Bourguignon, séu deputaților conservatorĭ drept pretext, că pactul nu s'a putut realisa din pricina unor articole din „Patria“. Minoritatea clubului dietal român, compusă din deputații Dr. I. cav. de Flondor şi Dr. G. Popovicĭ, n'a aderat la acésta împăcare; au decis însĕ sĕ nu facă oposițiă majorității, şi aşa se vorbesce acum de abstinența acestor doi deputațĭ. Bărbații, carĭ representă curentul mai radical în sînul fraților noştri, cred, că în câte-va lunĭ se va limpedi situațiunea, ér până atuncĭ fóia independentă „*Deşteptarea*“ îşĭ va face datoria de gazetă românéscă.

Aşa stau lucrurile de-ocamdată în Bucovina. Noi dorim ca speranțele, ce şi-au pus o parte din conducĕtorii Românilor bucovinenĭ în pactul cu guvernul, sĕ nu fie spulberate.

*

In şedința de Sâmbătă a dietei din Cernăuțĭ, preşedintele clubului dietal român, deputatul *Călinescu*, a făcut următórea declarațiă în numele clubului parlementar român:

„Avênd în vedere asigurarea dată din partea representantului guvernului, că se va ține cont de pretențiunile îndreptățite ale Românilor din Bucovina cu privire la desvoltarea lor culturală; avênd în vedere, că cuprinsul raportului comisiunii asupra cestiunilor şcolare e de fapt prevenitor față de dorințele îndreptățite ale Românilor; am onóre a declara în numele clubului român, că ne abținem dela orĭ-ce plângere pe teren național-cultural, în aşteptarea sigură, că mulțumirea Românilor pe teren național-cultural va fi în plină înțelegere cu guvernul, nu numai promovată, ci pe deplin efectuită“.

Alegerea de vicariu dela Oradea-mare apelată. Din Oradea-mare ni-se comunică următórele: „Mai multĭ deputețĭ ai Sinodului eparchial aradan, în preponderanță din părțile bihorene, în termin legal au apelat alegerea de vicariu efectuită în Sinodul eparchial din anul acesta la congresul național-bisericesc ca for arbitrar pe basa § 58 al reg. afacerilor interne sinodale. Ast-fel congresul național-bisericesc, care se va întruni la începutul lui Octomvre, va avé sĕ se pronunțe şi asupra acestei cestiunĭ, care, cum se vede, nu s'a deslegat, după cum au dorit credincioşii gr. or. din Bihor“.

Nouă arondare de protopopiate.

Sinodul archidiecesan din Sibiiu în şedințele sale dela 3—5 Maiŭ s'a ocupat şi cu cestiunea unei noue arondărĭ a mai multor tracte protopresbiterale. S'a şi hotărît cu privire la protopresbiteratele din Hunedóra, ca tractul Dobrei sĕ rĕmână şi mai departe cum a fost, ér al Geoagiului sĕ se desființeze şi sĕ se înființeze noul tract al *Hunedórei*. Comunele se vor grupa în următorul mod:

I. Orăştie are sĕ priméscă dela Geoagiu: Almaşele, A.-Brădet, A.-Joseni, A.-Suseni, A.-Mijloceni, A.-Mic, Ardeu, Băcâia, Băcăinț, Balşa, Bobâlna, Boiu, Bozeş, Bulbuc, Ceru-Băcăinți, Cibu, Cigmău, Feredeu, Folt, Ceoagiul-de-jos joseni şi suseni, Glod, Homorod-joseni şi suseni, Mada, Mermezeu-Văleni, Nădăştia, Porcurea, Techereu, Valea-Epei, Valea-mare, Voia, cu tóte filiile lor. De tot 34 comune.

II. Deva primesce dela Geoagiu tóte comunele câte nu s'au anexat la Orăştie.

III. La Dobra trec dela Deva Bătrâna, Leznic, Muncelul-mare, Poenița-Tomei cu filiile lor.

IV. Hunedóra capătă dela Deva: Batiz, Cerbel, Cerişor, Găunósa cu filiile, Josani, Lelese, Mănierău, Nandru-Vale, Pestişul-mare, St.-Craiu, Socet, ér dela Hațeg: Alun, Baia-lui-Craiu, Boz, Gelar, Hasdeu, Hunedóra, Nădăştia-infer. şi super., Ruda, Poenița-Voinei, Vălariu, Silvaşul-sup., Teliuc, Zlaşd, cu filiile lor

Tractul Ilia şi Zarandul rĕmân neschimbate.

Şi în alte tracte s'a hotărît a se face schimbărĭ, anume:

1. Protopresbiteratul Agnitei capătă dela Sibiiu Vurpĕrul.

2. Alba-Iulia capătă dela Sebeş Berghinul cu filia Colibi, Recătău şi Vurpĕr, ér dela Orăştie Acmariul şi Sĕrăcsĕul.

3. Braşovul capătă dela Treiscaune Apața-Ormeniş, Crisbav cu filia Nou.

4. Cluşiului se dă dela Deşiŭ Bonțida cu filia Sic.

5. Cohalmul primesce dela Sighişóra Archița cu filia Beia, Bundorf, Mucundorf şi Rodeş, ér dela Cohalm trec la Sighişóra Criț cu filiile Cloaşterf şi Meşindorf.

6. Făgăraşului se dă dela Agnita Calborul, Cincşorul şi Boholțul, dela Avrig: Arpaşul-inferior şi sup., Corbi, Drăguş, Feldióra, Oprea-Cârțişóra, Porumbacul-inferior şi Porumbacul-superior apusean, Porumbacul-superior rĕsăritean, Sărata, Scorei, Streza-Cârțişóra, Ucea-inferióră şi sup. Viştea-inferióră şi sup.

7. Dela Mediaş trec la Tĕrnava: Bahnea cu filia Bernade, Căpâlna cu filiile Abuş, Idrifaia şi Mica, Idici, Lepindea, ér la Mediaş trec dela Sibiiu: Şaldorf cu filia Moardeş, Stenea, Veseud. Dela Tĕrnava: Păucea şi Blăjel. Dela M.-Oşorheiu filia Zagor dela Şoimuşul-român sĕ se anexeze la par. Hundorf.

8. Dela M.-Oşorheiu se dau la Tĕrnava: Coroiu, St.-Mărtin, Laslăul-român cu filiile, Şoimuşul-român cu filia şi Suplacul, ér la M.-Oşorheiu trece dela Tĕrnava Cerghidul-mare.

9. Sibiiul primesce dela Avrig: Avrig, Colun, Glâmboacea, Porceştĭ, Sebeşul-inferior şi sup., Săcădate.

10. Dela Tĕrnava trec la Turda Botez şi Petrilaca-română.

Ca centre nouĕ se decretéză pentru Treiscaune Vălcelele, ér pentru Unguraş Hida.

Neschimbate rĕmân tractele Abrud, Bistrița, Bran, Câmpenĭ, Hațeg, Lupşa, Mercurea, Reghin, Sĕlişte, Unguraş.

Rĕsboiul dintre Burĭ şi Englesĭ.

Scim, că Burii s'au retras din partea de miadă-di a statului Oranje. Ei nisuesc a-se concentra la Kroonstad şi la granița Transvaalalui, pe care vréu s'o apere în potriva năvalei Englesilor.

Armatele lordului *Roberts* înaintéză acum pe întréga liniă, o parte din ele au trecut deja la începutul sĕptĕmânei peste rîurile Vet şi Vaal, ér acum se anunță, că lord Roberts a trecut şi rîul *Zand* şi se află aprópe de munții dela Kroonstad. Se dicea, că Burii vor lua la rîul Zand lupta cu Englesii, acum însĕ pare mai probabil, că Burii se vor retrage şi de aicĭ, ba nu vor resista nicĭ la Kroonstad. Acésta se conchide cel puțin din faptul, că guvernul statului liber Oranje şĭ a strămutat sediul din Kroonstad la *Heilbron*, oraş situat mai spre rĕsărit.

Din tóte aceste s'ar păré, că rĕsboiul se apropie de sfîrşit şi că până pe la mijlocul verii Englesii vor ajunge sub zidurile Pretoriei.

*

La începutul sĕptĕmânei s'a deschis în Pretoria Volksraad ul, adecă corporațiunea representativă a republicei Transvaal. Sesiunea Volksraad-ului a fost scurtă şi ea s'a şi închis alaltăerĭ. S'ă primit o moțiune, în care se dă esprisie regretelor, că Anglia n'a voit sĕ priméscă propunerile de pace, ce i-s'au făcut, şi că ministru-preşedinte engles Salisbury a esplicat greşit evenimentele, ce au precedat isbucnirei rĕsboiului. Volksraad-ul mulțămesce puterilor pentru simpatiile şi sprijinul lor moral şi dă împuternicire guvernului sĕ ia mĕsurĭ în raport cu împrejurările grave în carĭ se găsesce țéra.

*

Preşedintele *Krüger* a primit dela o femeiă din Trausvaal o telegramă întrebându-l, décă n'a sosit timpul, ca sĕ se formeze o *trupă de femei* pentru apĕrarea patriei. Femeile sunt gata a prinde arma şi a lupta alăturĭ cu bărbații lor pentru libertate şi neatêrnare.

*

Din *Petersburg* se vestesce, că numĕroşĭ tinerĭ universitarĭ din Moscva şi Petersburg au plecat la Transvaal sĕ lupte acolo în potriva Englesilor.

SCIRILE DILEI.

— 29 Aprilie v.

Fondul Iancu şi tabla reg. din Cluşiŭ. Scim, că tribunalul din Alba-Iulia a fost adus sentința, ca fondul Iancu *sĕ fiă confiscat.* Făcêndu-se apel, Tabla regéscă din Cluşiŭ a schimbat sentința tribunalului aşa, că pe de-oparte a declarat de vinovat pe T. L. Albini, ér de altă parte a decis sĕ se confisce numai *400 fl.* — sumă care s'a colectat şi după ordinul de oprire al fostului ministru Perczel — din fondul administrat adĭ de „Asociațiune“, fond, care se urcă la aprópe 5000 fl. Contra decisiunei Tablei din Cluşiŭ, s'a făcut apel la Curia din Budapesta.

Procesiunea religiósă, care era sĕ se facă Dumineca viitóre în Bucurescĭ spre a se mulțumi lui Dumnedeu pentru buna recóltă din anul acesta, a fost amânată pentru Duminecă 7 Maiu v. Acestei procesiunĭ 'i se va da o solemnitate deosebită după programa stabilită de d. Chiricescu, directorul cultelor, cu aprobarea I. P. S. S. Metropolitului Primat. In chioscul rondului dela Şosea vor lua parte Metropolitul Primat şi Episcopii aflațĭ în Capitală, ministrul instrucției şi clerul. Un manifest lipit pe zidurile Capitalei învită lumea sĕ ia parte la procesiune. Stradele pe unde va trece procesiunea vor fi închise. Procesiunea va porni de la Metropolie la óra 9 diminéța şi va parcurge stradele Bibescu-Vodă, Rahovei, Victoriei până la şosea, unde Metropolitul va oficia un serviciu divin. In fruntea procesiunei vor merge corurile Metropoliei şi al bisericei Domnița Balaşa. Tot clerul din Capitală va fi îmbrăcat în odăjdii şi va duce icónele bisericilor respective. La procesiune vor mai lua parte tóte şcolile secundare şi primare din Bucurescĭ.

Darurĭ pentru biserică. Din comuna Mândra, în comitatul Făgăraşului, ni-se scrie: Tinerii Niculae şi Ioan Socaciu din comuna nóstră, aflătorĭ acum în Bucurescĭ, au da-

---

că strĕinii convieţuitorĭ cu Românii, anume *Slavii* şi *Maghiarii*, carĭ ne-au ocrotit, mereu atribuindu-şĭ tóte virtuțile şi meritele publice ale nóstre, astfel fiă care impĕnându-şĭ istoria națională cu ele şi mândrindu-se de ele, şi — chiar prin mijlócele stórse din sângele şi sudorile nóstre corumpând şi falsificând opiniunea publică europénă, ba a lumei culte întregi,—ne-au despoiat de avutul nostru cel mai prețios, de basa şi garanția unui viitor mai just şi mai frumos, făcêndu-ne pradă desconsiderațiunei comune.

Astfel, scurt vorbind, Sêrbii şi Bulgarii, prin istoriile lor îşĭ cântă lauda şi mărirea ridicării şi victoriilor lor din evul mediu, făr' d'a aminti măcar de Valahii cei numĕroşĭ, carĭ au muncit şi asudat şi sângerat cu ei dimpreună; ér Biserica acelora până şi astădĭ continuă a împiedeca sistematic desvoltarea națională a Românilor din Bulgaria, Serbia, Macedonia etc.

Nu altmintrelea domnii Maghiarĭ, stăpânitorĭ de uns-spre-dece seculĭ ai vechei Dacie şi Polonie, cu mulțime de Românĭ din vechime, creându-şĭ şi ei prin ale acestora eminente talente şi virtuțĭ o colosală gloriă în istoria lor națională, ér prin *scumpă măestriă* un loc de deosebită valóre şi onóre printre popórele Europei, chiar şi în istoria universală, astădĭ şi încă de mai lung timp încóce ei trec de cel mai eroic popor din Orient, până şi de *scutitorii culturei europene în contra barbariei mongole, tartare şi turcescĭ*, pe când date şi documente positive şi numĕróse ne arată, că — *nu ei*, ci *eroii românĭ au fost cei dintâi*, carĭ cu pepturile lor victorióse au împiedecat furiile barbare d'a inunda Europa.

Voivodul Munteniei, *Mircea cel bĕtrân*, el a fost *cel-dintâiŭ*, care la an. 1394, în Oltenia la Rovine, a înfrânt puternica óste a Sultanului *Baiadzid*, care — după-ce nimicise imperiile Bulgarilor şi Sêrbilor, secundat şi de boerimea acestora, — trecuse Dunărea, ca sĕ nimicéscă şi Valachia*).

Şi pe când *Mircea* Românul, cu mica sa armată română înfrânge pe Baiazid şi deciméză boerimea vasală a Sêrbilor şi Bulgarilor, Regele Ungurilor, fanfaronul *Sigismund*, anunță lumei, că a adunat óste atât de mare şi puternică, încât chiar ceriul de s'ar rĕsturna asupră-i, n'are ce-i face! — la 1396 însĕ este sfărîmat total cu óstea sa cu tot la Nicopol!

Al doilea Român, care începênd dela 1437, în *opt* crunte bătălii a sfărîmat puterea turcéscă, a fost *Iancu Huniad*, la început ca *Ban al Severinului* şi apoi Comite al Timişului, cu *nobilii şi chinezii şi poporul valach* din districtele valachice ale Bănatului şi Unedórei.

Au urmat apoi la 1475 şi 1476 strălucitele victorii ale *marelui Ştefan* al Moldovii etc. etc.

Convingerea mea în acéstă privință atât este de profundă şi sigură, încât eu n'aşĭ pregeta a supune documentele mele unui *juriu numĕros*, luat dintre cei mai renumițĭ istoricĭ şi politicĭ ai Europei.

In acest mod s'ar puté corege istoria falsificată prin înşelăciune şi corupțiune, şi a ni se îmbunĕtăți sórtea cea ticălósă, ce ni-s'a croit şi se susține cu măestriă.

Acésta, după mine ar fi cea mai démnă procedere, ținută şi problemă de recomandat d-lor colegĭ, carĭ vor cerceta Congresele din Paris, de ar fi sĕ mérgă ei fiă *oficial*, séu *particular*, ca membrii ai Academiei Române.

Am cetit de curênd prin gazete despre un *Memoriu al unui d. profesor către d-l minstru al instrucțiunei publice*, prin care stărue, ca cel puțin *pentru şcolele din țéră sĕ se introducă în istoria universală şi némul românesc cu trecutul sĕu.* Regret, că d-l ministru, colegul nostru Istrate, nu e present, căcĭ l'aşĭ ruga prea frumos: *sĕ asculte asupra acelui Memoriu mai pre sus de tóte opiniunea Academiei, a cărei secțiune istorică este eminamente chiamată* a-şĭ esprima opiniunea în cestiune, cu care ocasiune votul sĕu s'ar puté estinde şi asupra cestiunei sulevate de mine, asupra modului de-a corege, resp. completa istoria universală.

*

Cam acestea şi atâta *bĕtrânul Babeş.* Academia a ascultat cu atențiune; însĕ n'a dispus nimic positiv în aceste privințe. De aceea le recomandăm atențiunei şi aprecĭării marelui public.

---

*) Aicĭ ajuns vorbitorul, dênsul este întrerupt de d. *Tocile cu*, cu observațiunea, că — încă înainte de Mircea, *Turcii fuseseră bătuțĭ de Laioş-Vodă al României*, pe la 1370. *Babeş* reflectă că: De pe acel timp n'avem date despre vre-o bătăliă mai însemnată. La acésta noi adaugem, cum însuşĭ papa *Urban*, în literele sale: Datum Romae ad sanctum Petrum, VI idus Aprilis 1370, nu amintesce de vre-o bătăliă victoriósă, ci numai de apĕrarea legii catolice pentru care îl laudă pe voivodul *Vlachiei Ladislau* şi-l îndemnă *a se lăpăda de schismă*, ca se devină mai glorios. —

ruit pentru decorarea bisericei nóstre gr. or. două perdele la icóne în preț de *40 fl.*, o perdea la ușa dela fruntar în preț de *8 fl.*, și o pânzătură la iconostas în preț de *6 fl.*, tóte acestea de mĕtasă brodate cu fir de aur și fórte frumóse. Pentru aceste darurĭ marinimóse subscrișii în numele comitetului parochial esprimăm adêncă mulțămită generoșilor donatorĭ, rugând pe Atotputernicul, ca sĕ le lungéscă firul vieții la mulțĭ fericițĭ anĭ, ca și pe viitor sĕ mai pótă face astfel de darurĭ pentru locașul Domnului, servind acéstă faptă drept esemplu și altora: Ioan *Cocan* președ. com. parochial, Ilariu *Comșa* not. com. parochial.

Ofițerii germanĭ la esposiția din Paris. Impĕratul Germaniei, Wilhelm II, a dat un ordin către armată, prin care permite tuturor ofițerilor din armata germană a cerceta, după voință, orĭ-când vor puté marea esposiție francesă din Paris. Pentru acéstă ofițerii nu trebue sĕ-șĭ céră permisiune deosebită dela superiorii lor, dér mergênd în Paris sunt îndatorațĭ a-se presenta la ambasada germană și la guvernamentul militar din Paris vor arăta pe o cartă de visită rangul, garnisóna unde servesc și locuința în Paris.

Atentat contra ministrului român de culte. Alaltăerĭ diminéța un institutor din Focșanĭ anume *Constantiniu*, s'a presentat la d-l Popescu, directorul învĕțămêntului primar, și i-a cerut o carte de audiență pentru d-l ministru al cultelor. Cartea de audiență i-a fost dată și la órele 12 fără un sfert Constantiniu a întrat în cabinetul d-lui ministru. Inăuntru se aflară d-nii: Meisner, inspector general al învĕțămêntului primar, și Chihăescu, secretarul cabinetului. Constantiniu fusese dat în judecata consiliului permanent pentru unele neregularitățĭ. La prima înfățișare Constantiniu a fost condamnat la depărtare, mutându'l din Focșanĭ la T.-Ocna. Acéta îl făcuse sĕ céră audiență la d-l dr. Istrati. Când Constantiniu a fost introdus în cabinetul ministrului, nu dădea nimic de bănuit prin atitudinea sa. Insĕ odată ajuns înăuntru, el puse pe biroul d-lui Istrati o carte de visită, pe care era scris: „D-le ministru, d-ta eștĭ acela, care m'a nenorocit și de-aceea te rog sĕ îngrijescĭ de fetița mea, care rĕmâne singură și care în curênd va fi un cadavru ca și mine". D-l Istrati fără a ceti cele ce erau scrise pe cartea de visită, rógă pe Constantiniu a-i spune verbal, ce are de comunicat. Atuncĭ Constantiniu ripostéză d-lui ministru cu următórele cuvinte: „După ce m'ai nenorocit, nu vreĭ niciĭ măcar sĕ-mĭ cetescĭ biletul? Ei bine..." In acel moment Constantiniu vîrî mâna în buzunar pentru a scóte un revolver. D-l Chihăescu observându-i mișcarea se repedĭ îndată asupra lui Constantiniu și împreună cu d-l Meisner îl dădură afară din cabinetul ministrului. Servitorii furĕ chemațĭ pentru a-l ține până sĕ sosescă autoritățile. Sosind comisarul secției 17, Constantiniu fù ridicat și dus la acea secție.

Mort la catedră. Se telegrafézá din Făgăraș, că directorul școlei comerciale superióre de stat de-acolo, *Végh* Matyas, care era și profesor de literatura maghiară, a murit de-odată, erĭ diminéța, tocmai când se urcase pe catedră în școlă, începênd esamenul de clasă. Era de 45 anĭ. Mórtea i-a provenit din apoplexiă.

Esposiția de femei. La Londra s'a deschis de curênd o esposiție femeninĕ. Soția primarului Londrei a presidat ceremonia deschiderei însoțită de lordul-primar și de înalții funcționarĭ ai orașului în mare ținută. Nimic mai curios, decât acéstă esposiție, unde nu e întrebuințat niciĭ un bărbat. Femeile superb îmbrăcate, sunt la ghișeurĭ, la controlurĭ, servesc la barurĭ, compun orchestre și dau diferite representații în micile teatre și barace din incinta esposițiunei. Tóte naționalitățile sunt representate, până și frumósele dame din Magador, din Senegal și din Australia. Tipurile naționalităților europene au fost alese pentru frumsețe lor; tóte au fisionomii plăcute și vor cuceri în curênd întrégă Londră.

Stipendii pentru meseriașĭ. Dela camera comercială din loc primim următórea însciințare: D l ministru ung. de comerciŭ cu hârtia sa din 3 Maiŭ Nr. 29045 aduce la cunoscință, că se vor da pe cale de concurs *3 stipendii de câte 400 corone* pentru tinerĭ meseriașĭ harnicĭ, dér lipsițĭ de mijlóce, carĭ ar dori a cerceta esposiția dela Paris, și *4 stipendii de câte 300 coróne* pentru lucrătorĭ industriașĭ. Camera comercială din Brașov provócă pe toțĭ meseriașii și lucrătorii industriașĭ de pe teritoriul sĕu (anume din comit. Brașov, Tîrnava-mare, Sibiiu și Făgăraș), carĭ voesc a reflecta la vre-unul din aceste ajutóre, ca sĕ-șĭ înainteze petițiunile provĕdute cu timbru de 1 coróna la camera comercială din loc până cel mult în 30 Maiŭ n. In rugare trebue sĕ arate: numele, locuința, starea materială, ocupațiunea, ce școlĭ are, respective studii mai înalte și ce limbĭ cunósce. La rugare este a se aclude și testimoniu de moralitate și paupertate.

Se atrage atențiunea cetitorilor asupra notiței din inseratul cu spațiu gol de pe pag. 8.

Numai două sĕptĕmânĭ mai sunt până la sorțirea câștigurilor loteriei pentru *Casa națională*, al cărei succes depinde dela zelul și vrednicia națională a Românilor, pe care au sĕ și-o dovedéscă și prin sprijinirea acestei mărețe întreprinderĭ culturale românescĭ. Impărțite asupra tuturor Românilor, se recer jertfe minimale dela câte unul, pentru ca întreprinderea se succédă. ***Un los à 50 cr.***, *sĕ cumpere fiă-care Român* și-șĭ va împlinì o datorință națională, dela care nimenea nu se póte subtrage, fără a greși față cu nisuințele spre cultură și înaintare ale națiunei sale. Losurĭ se capĕtă la biroul „Asociațiunei" în Sibiiu, la tóte băncile și librăriile românescĭ și la trafice și colecturĭ de prin orașele cu poporațiă românéscă.

Pentru masa studenților românĭ din Brașov au mai intrat următórele contribuirĭ:

a) *Pe lista nr. 129* (colectant d-l I. Olteanu preot în Poiana-Sărată) *cu totul 6 coróne;* și anume dela d-nii: Ioan Olteanu 2 cor., Cost. C. Damian 2 cor., G. Micu 1 cor., Vas. Minișca 1 cor.

b) *Pe lista nr. 57* (colectant d-l protopresbiter gr. or. al Ungurașului) *cu totul **13 coróne 20 banĭ;*** și anume: G. Olariu 1 cor., Iov. Murĕșan 2 cor., Nic. Murĕșan 80 b., Ioan Pop 1 cor., Gavrilă Curea (?) 40 b., Pavel Roșca protopresbiter 4 cor.

c) *Pe lista nr. 4:* Biserica română ort. or. a Sf. Treimĭ de pe Tocile — Brașov: ***20 coróne.***

d) Preastimatul domn *Dr. Hosanu* a binevoit a contribui întru amintirea regretatei sale soții ***100 coróne*** pentru masa studenților.

Priméscă marinimoșii donatorĭ cele mai vii mulțămite pentru frumósele darurĭ. — *Direcțiunea școlelor.*

Avis.

Imĭ iau voia a atrage din nou atențiunea stimaților domnĭ, carĭ au primit **liste de colectă pentru masa studenților din Brașov,** ca sĕ binevoéscă a-mĭ *reînapoia listele* de colectă, *orĭ-care ar fi resultatul colecteĭ.*

Fixez ca termin **ultim** spre acest scop **diua de 20 Maiŭ** v. s. c., până la care termin rog a mi-se remite listele cu resultatul colectei cu atât mai mult, cu cât în **Darea de samă II**, ce se va pune atuncĭ sub presă — în cas de întârdiare — nu se vor mai puté publica.

Brașov, în 27 Aprilie v. 1900.

Virgil Onițiu, dir. gimn.

Un maial pestriț.

Am primit diilele acestea o învitare la maialul, ce se va arangia în comuna *Sânmărtin* din cercul Chichișului (com. Solnoc-Dobâca) în diua de 13 Maiŭ n. c. Invitarea, ce ni-s'a trimis nouĕ, e tipărită în limba română, ceea-ce lasă a se presupune, că fiă-căruĭ învitat 'i s'a trimis învitarea în limba sa maternă. Venitul maialului e destinat în favorul bisericei ev. ref. ungurescĭ și al celei gr. cat. române. Arangerii sunt în privința naționalității fórte mestecați: Protector al maialului e d-l Br. Rudnyanszky Josif; I președinte Dionisiu Debreczenyi; II președinte Gr. Temesvary; vice-președ. Georgiu Máthé și Ioan Rusŭ (preot român în Sânmărtin); Balint Lenard secretar; *Andreiu Oltean* cassar (preot român în Șimbor). In comitet se mai află 15 inșĭ, între carĭ și d-nii *Ioan Keresztes* preot român în Sântióna, *Ioan Rusu* junior preot român în Ghiolț și Vasile *Kezan*, care érășĭ pare a fi Român. Se vede așa-déră, că petrecerea va avé un colorit *maghiaro-arméno-român.*

Până aci tot ar mai merge cum ar merge; ceea-ce însĕ ne pare bătĕtor la ochĭ este programa uneĭ micĭ producțiunĭ, ce se va arangia cu acea ocasiune. Producțiunea constă numai din treĭ puncte, dér *tóte unguresci*; anume o declamațiune: „*Judás*" de Váradi Antal, declamată de d-ra M. Rusŭ; apoi „comedia idil. cu cântărĭ într'un act: „*Au venit Roșiorii*" de Lampert Geza și arang. de Nic. Lenard. In fine monologul „*Măestru de joc slovac*", predat de Nic. Lénárd.

Mai de neînțeles este faptul, că la representația acésta curat ungurééscă are rol activ și fiica preotului român din Sânmărtin, d-ra M. Rusŭ, care va avé sĕ facă pe „Judás". Pentru-ce tocmai pe „Judás?" Décă a ținut sĕ-șĭ dea concursul la o petrecere mixtă, ca acésta, n'a sciut óre fiica preotului românesc din Sânmărtin sĕ-șĭ afle o piesă din literatura română și s'o declameze în limba sa maternă? Nicĭ țiganii nu se rușinéză a-șĭ vorbì limba lor, pentru-ce chiar o fiică de preot român sĕ facă pe comediantul, declamând piese străine și în limbă streină, în timp ce limba și literatura română se desconsideră cu totul. Așa înțeleg Romanii din acelĕșparțĭ „*fratziitatya*" cu ortacii lor armeno-maghiarĭ?

Adunare de învĕțătorĭ.

Stim. D-le Redactor! La 3 Maiu n. c. s'a ținut în comuna Tohat conferența de primăvară a învĕțătorilor din cercul Băsescĭ, filiala reuniunei învĕțătorilor românĭ sĕlageni, — fiind cercetată de vre-o 10 învĕțătorĭ, de-óre-ce ceilalțĭ, în număr de 6, nicĭ au aflat de bine a participa, nicĭ baremĭ cel puțin a-șĭ trimite scusa legală, afară de învĕțătorul din Stremț Const. Berariu. Ca óspețĭ am avut pe D-l A. Mândruț preot și Ioan Dulf înv. pens.; notar ad. hoc a fost ales d-l Teodor Ille.

După vorbirea de deschidere a președintelui d-l *Ioan Chira* înv. în Băsescĭ și v.-presidentul cercului, și-a cetit apelul nominal, apoi a urmat propunerea practică din Scriptologia și Constituțiunea patriei a învĕțătorului local Iuliu Bran, carĭ deși au fost destul de aspru critisate, ambele au fost declarate de bune.

Purtarea scandalósă și pĕcătósă a unui învĕțător din acest cerc, care precum am înțeles nu se sfiesce a merge prin cârciume și acolo a-șĭ petrece timpul cu toțĭ bețivii, a îndemnat pe iubitul nostru president a atrage atențiunea acestui individ și a-l admonia în mod amical sĕ se abțină dela

---

Traiul ómenilor străvechĭ.

Invĕțații au botezat și împărțit timpul cât au trăit ómenii străvechĭ, după felul armelor și al uneltelor de carĭ s'au slujit.

Scim, că omenirea s'a slujit întâia-dată de unelte de piétră. Timpul cât a ținut întrebuințarea uneltelor de piétră s'a numit *vêrsta piétrii.*

Insĕ cele dintâiu unelte au fost făcute din cremene. In păturile cele mai vechĭ, alăturĭ de óse omenescĭ, s'au mai găsit un fel de țepușĭ de cremene, de lungimea unei șchiópe une-orĭ și mai marĭ, unele în chip de limbă de pisică. Aceste țepușĭ au fost cioplite cu ajutorul unor ciocane orĭ pietróie de cremene. S'au mai găsit răzătorĭ (un fel de cuțite) sulițe scurte, securĭ, barde etc. Aceste lucrurĭ se dobândiau din cremene, tot prin lovire sĕu ciocnire. Ele erau unelte și arme tăietóre, de carĭ se slujiau străvechiĭ.

Mai târdiu, unele din ele au șĭ găurĭ, ceea-ce însemnéză, că li-se puneau și mânere, pentru ușurința întrebuințării.

Unele din uneltele ómenilor străvechĭ sunt făcute pentru săparea și lucrarea osului, a pietrei și a cornelor de renĭ. Cu tótă puțina lor deșteptăciune, care se dovedesce din marea grosime a hărcilor și din cuprinsul mult mai mic al lor, decât al celor de adĭ, ómenii străvechĭ ai acestei vêrste săpau în óse și în piétră felurite chipurĭ.

Așa: s'a aflat pe o placă de piétră desemnul unui urs cu pântecile mare. Nu era alt chip, decât mutra ursului peșterilor, animal adĭ dispărut. Pe altă placă era desemnat un cap de mamut, sciță un fel de elefant uriaș, înalt cât o casă, cu colții lungĭ și întorșĭ în cerc. Pe un corn de ren era desemnat chiar chipul acestui animal.

Unele din plăcĭ au în partea de sus găurĭ, de sigur, spre a puté fi atêrnate.

Spuseiŭ, că ei aveau și unelte pentru lucrarea óselor. Așa este! S'au aflat săgețĭ făcute din córne de ren; s'au mai aflat sculptate un cap de mamut și o statuă de femeiă, fără brațe, costelivă și prelungă.

Tot din corn de ren făceau nisce *bastonașe de căpetenii*, pe care erau săpate cai, renĭ, boi, pescĭ și alte animale. Ei mai sculptau și nisce fluerașe de vênătóre.

Mai făceau din córne de ren nisce cângĭ provĕdute cu cârlige, care, după cum sunt lucrate, le folosiau la prinderea pescelui. S'aumai găsit și ace cu găurĭ bine sculptate, făcute de sigur cu ajutorul pietrilor.

Multe din animalele ale căror óse s'au găsit pe lângă ale ómenilor, sĕu în aceleașĭ păturĭ cu acestea, s'au stins de mult. Fie că schimbările vremii nu le-au priit, fiă că hrana le va fi lipsit, cine scie! Nu se mai pomenesce adĭ nicĭ de mamut, nicĭ de ursul peșterilor, nicĭ de hiena peșterilor, etc. In locul acestor animale s'au arătat altele, mai mult sĕu mai puțin rude cu cele de mai nainte.

Despre ómenii vêrstei de piétră v'am spus, mi-se pare, că locuiau la început malurile apelor, câmpiile, podișurile; mai târdiu se retraseră prin peșterĭ de tot felul și prin scorburile copacilor.

După cercetările învĕțaților, se crede, că ómenii străvechĭ se asemĕnau în multe privințe cu óre-carĭ popóre sĕlbatice de pe fața pămêntului.

Așa, în alcătuirea scheletului, se asĕménă întru câtva cu Pieile roșii din America, și cu unii Australienĭ.

In traiŭ ei s'ar asemĕna cu nisce sĕlbaticĭ Negri din Africa și din Asia. Despre aceștia se scie, că n'au locuințe, nu cunosc întrebuințarea focului și sunt fórte mărginițĭ la minte.

După cum însĕ sunt sĕlbatecĭ, carĭ cunosc focul, tot așa dintre ómenii străvechĭ unii se folosiau de foc. S'au găsit într'un loc o mulțime de cărbunĭ și de cenușă. Acésta ne face sĕ credem, că ei s'au sciut folosi și de foc, de sigur pentru fierberea sĕu frigerea hranei. Vase de

ast-fel de purtare, prin care (atât pe sine cât și pe ceilalțĭ învĕțătorĭ) se compromite și dejosesce. Numele acestui învĕțător deocamdată, în speranța că se va corege, îl retac.

A urmat raportul cassarului și bibliotecarului reuniunei, cum și al fondului funebral, apoi încassarea taxelor reuniunei și a fondului funebral cum și a bibliotecei.

Disertațiunĭ s'au cetit două, mai de interes a fost cea a lui *Teodor Ilie*, în care a făcut cunoscut modul înființărei bibliotecilor poporalĭ și a cercurilor de lectură, presentând pentru aceste și un proiect de statute, după carĭ a fost viu aplaudat de adunare.

După finirea adunărei toțĭ am fost învitațĭ la masa ospitală a colegului Iuliu Brau, unde am fost bine primițĭ, și apoi ne-am despărțit cu cugetul de a ne revedé la adunarea de tómnă în comuna Arghihat.

T. o.. r I.. e.

Esamene la sate.

Habic, 6 Maiŭ n. 1900.

On. D-le Redactor! Am asistat în calitate de notar cercual în curs de 24 anĭ la farea esamenelor ținute în comunele din cercul, în care am funcționat, sub diferițĭ învĕțătorĭ și mai tinerĭ și mai bĕtrânĭ, și mai bunĭ și mai slăbuțĭ, însĕ la un esamen mai strălucit și întru tóte multămitor, ca cel ținut în ḑiua de 1 Maiŭ în comuna Habic, n'am asistat, V'o mărturisesc sincer.

La acest esamen erau de față 96 copii, carĭ stau gata, ca soldații bravĭ în prejma unui asalt, toțĭ gata sĕ rĕspundă, dér toțĭ aceștĭ elevĭ au pus în uimire pe ascultătorĭ prin rĕspunsurile lor; ceea ce a silit pe Reverendissimul Domn protopop gr. cat. al Reghinului Petru Uilăcan, sĕ se declare fórte mulțămit cu resultatul acestui esamen și sĕ felicite pe d-l *Ioan Oltean*, mulțămindu-i și în anul acesta, ca și în cei trecuțĭ.

Prin tóte acestea a dovedit d-l învĕțător, că n'a crușat nicĭ ostenélă, nu l'au descuragiat nicĭ neajunsurile, ci cu adevĕrată bărbăție și cu abnegațiune vrednică de tótă stima și lauda ș'a dat tótă silința ca sĕ rĕspundă chiemării sale apostolice.

La esamen au fost de față, între alții, d-l Pompeiu Mateiu notar cercual, Nic. Radu preot și învĕțător în Telec și Toma Ringea învĕțător gr. or. în Nadășa.

Din partea mea și în numele tuturor părinților, ai căror copii au avut fericirea de a se lumina dela d-l învĕțător I. Olteau, nu pot, decât sĕ mĕ unesc la mulțămirile Rvds. D-n protopop și sĕ urez d-lui învĕțător, sĕ trăéscă întru mulțĭ anĭ fericițĭ, ca sĕ ne fie spre binele copiilor noștri și a poporului din Habic.

Dea Dumneḑeu, ca astfel de învĕțătorĭ sĕ aibă Românii în tóte părțile.

Basiliu Mera,
not. cerc. pens.

Corespondența „Gaz. Transilvaniei“.

Ghilad, 30 Aprilie 1900.

† *Ioan Breban.* Cu inima frântă de durere vin a vĕ împărtăși, că mult iubitul nostru Ioan Breban, mare proprietar în Ghilad, a rĕposat pe neașteptate în 27 Apr. n. c. la 9 óre séra. A cădut jertfă glonțului unui infam atentator, care l'a împușcat pe stradă nu departe de locuința sa. Casul a revoltat la culme pe toțĭ sătenii și o durere nespusă a cuprins tóte inimile, căcĭ fericitul Ioan Breban era un mare binefăcĕtor al comunei nóstre, om plin de viață și în etate numai de 51 anĭ.

Rĕposatul Ioan Breban era cel mai fruntaș econom inteligent în comuna nóstră Ghilad, a fost membru la sinodul protopresbiteral, epitrop prim al s-tei bisericĭ, președintele societății de islaz, virilist comitatens și comunal și pentru tótă sĕrăcimea un mare binefăcĕtor. Prin mórtea lui comuna nóstră bisericéscă și politică a perdut un fiiu credincios, care cu mult zel a lucrat în viéță pentru binele și înaintarea ei.

La stăruința M. On. D-n Aurel Drăgan, corpul rĕposatului s'a balsamat în 28 Aprilie de medicii comitatensĭ din Timișóra, putêndu-se astfel conserva până la sosirea fiului sĕu Georgiu Breban, absolvent de dreptur, care se afla în armată în Budapesta. După sosirea sa, rĕmășițele pămêntescĭ ale regretatului decedat s'au așeḑat spre eternă odihnă în cimiteriul gr. or. român din Ghilad în 29 Aprilie n. c. la 3 óre d. a. cu o pompă, cum nu s'a mai pomenit în Ghilad. Ca într'o procesiune jalnică mergeau înainte elevele și elevii școlelor gr. or. rom. între 6 stégurĭ, după aceea 21 elevĭ îmbrăcațĭ în ornate de doliu, apoi protopresbiterul tractual Iaon Pinciu din Ciacova sub cerime, însoțit de preoții fungențĭ: Aurel Drăgan, M. Bocan, D. Iorga din Ghilad, P. Iancu din Obad, P. Cherla din Banloc, St. Țĕran din Voiteg, P. Cimponeriu din Cebza, Ioan Tinca din Macedonia, Ioan Popovicĭ din Opatița, Val. Magdu din Ecică. Apoi învĕțătorii I. Gruescu, Sim. Miloș, N. Cerbu, Grig. Palicĭ, V. Ciuta, Ef. Crasovan și învĕțătórea Marta Diaconoviciu. In fine urma corul vocal din loc sub dirigința coristului I. Gongia, apoi carul funebral cu cosciugul împodobit cu cununĭ depuse de membrii familiei și amicii rĕposatului, dintre carĭ una s'a lăsat pe cosciug, fiind îngropată, ér 4 cununĭ s'au pus în s-ta biserică spre amintirea rĕposatului. A urmat apoi un stég mare purtat de patru inșĭ, în sfîrșit representanța comunală, comitetul parochial și al societății de islaz, inteligența și o mulțime de popor din loc și din împrejurime, încât spațiósa nóstră biserică n'a putut cuprinde mulțimea publicului, căruia de loc se împărțiră sute de luminĭ, apoi s'au început cântările funebralĭ. Cuvêntarea jalnică și mișcătóre a fost rostită de protopresbiterul pontificant, ér rugăciunea de îngenunchiare pentru deslegarea sufletului rĕposatului fù rostită de On. D-n Aurel Drăgan paroch.

Pe rĕposatul îl jălesce nemângăiata-i soție Elisaveta Breban cu fiiĭ: George absolvent de dreptur, Iuliana măritată Albu, Tima Albu ginere, Ioan, Octavian și Aurelian Albu nepoțĭ, numeroșĭ amicĭ și întréga comună.

Romulus Biora,
not. com. bis și cantor.

Noul tarif pe zone.

Comisiunea, care a fost însărcinată cu reformarea tarifei pe zone, și-a terminat lucrările sale, așa, că cu 1 Iulie st. n. 1900 noul tarif va pute sĕ între în vigóre.

După acest tarif, în loc de 14 zone, cum au fost până acum, vor fi 20 de zone. Taxele biletelor de călĕtoriă pentru distanțele mijlocii se vor reduce, ér pentru distanțele marĭ se vor urca.

Ținta acestei reforme este, ca de-o parte sĕ se dea un avênt mai mare comerciului din orașele de provinciă, carĭ în mare parte au avut de-a suferi fórte mult în urma întocmirei de până acum a zonelor, căcĭ comercianților le venia mai bine sĕ se folosescă de piața Budapestei, decât de a orașelor mult mai apropiate de ei. Prin asta s'au concentrat în Budapesta mulțime de Jidanĭ și alțĭ speculanțĭ streinĭ, așa că, în loc de-a înainta în maghiarisare, cum este pofta șoviniștilor ungurĭ, tocmai din contră Budapesta a început a se jidovi din ḑi în ḑi, căcĭ dela întroducerea zonelor încóce numĕrul speculanților jidanĭ din Budapesta e de ḑece-orĭ mai mare ca înainte și limba lor de conversație este de obiceiŭ cea germană.

Asta este causa pentru care se face acum noua reformă a zonelor. Guvernul, îngrijat nu cumva sĕ se germaniseze Budapesta, a urcat prețul zónelor pentru distanțele marĭ, ca așa sĕ nu le mai vină streinilor la socotélă de a-șĭ face daraverile acolo, ér de altă parte, cum am ḑis mai sus, a scărit taxele pentru depărtările mijlocii cu 20%, silindu-i prin acésta sĕ-șĭ facă daraverile comerciale pe piețele orașelor din provinciă.

*

Voind a face un serviciu cetitorilor noștri, lăsăm sĕ urmeze aicĭ noua tarifă, cu observarea, că numerii scrișĭ cu litere mai gróse însémnă prețurile cele nouĕ, ér cei scrișĭ cu litere obicĭnuite arată prețurile cele vechĭ.

Ĕtă tarifa:

Zona	Depărtarea în chilometri	Taxa în corone — tren de persone I.	II.	III.	tren accelerat I.	II.	III.
1	21—25	1.20	0.80	0.50	1.50	1.—	0.60
		1.20	**0.80**	**0.50**	**1.50**	**1.—**	**0.60**
2	26—40	2.40	1.60	1.—	3.—	2.—	1.20
		1.80	**1.20**	**0.80**	**2.40**	**1.60**	**1.—**
3	41—55	3.60	2.40	1.50	4.50	3.—	1.80
		2.70	**1.80**	**1.20**	**3.60**	**2.40**	**1.50**
4	56—70	4.80	3.20	2.—	6.—	4.	2.40
		3.60	**2.40**	**1.60**	**4.80**	**3.20**	**2.—**
5	71—85	6.—	4.—	2.50	7.50	5.—	3 —
		4.50	**3.—**	**2.—**	**6.—**	**4.—**	**2.50**
6	86—100	7.20	4.80	3.—	9.	6.—	3.60
		5.40	**3.60**	**2.40**	**7.20**	**4.80**	**3.—**
7	101—115	8.40	5.60	3.50	10.50	7.—	4.20
		6.30	**4.20**	**2.80**	**8.40**	**5.60**	**3.50**
8	116—130	9.60	6.40	4.—	12.—	8.—	4 80
		7.20	**4.80**	**3.20**	**9.60**	**6.40**	**4.—**
9	131—145	10.80	7.20	4.50	13.50	9.—	5.40
		8.10	**5.40**	**3.60**	**10.80**	**7.20**	**4.50**
10	146—160	12.—	8.—	5.—	15.—	10.—	6.—
		9.—	**6.—**	**4.—**	**12.—**	**8.—**	**5.—**
11	161—175	13.20	8.80	5 50	16.50	11.—	6.60
		9.90	**6.60**	**4.40**	**13.20**	**8.80**	**5.50**
12	176—200	14.40	9.60	6.—	18.—	12.—	7.20
		11.—	**7.50**	**5.—**	**14.70**	**10 —**	**6.20**
13	201—225	16.20	10.80	7.—	21.—	14.—	8.60
		12.10	**8.40**	**5.60**	**16.20**	**11.20**	**6.90**
14	226—250	18.—	12.—	8.—	24.—	16.—	10 —
		13.25	**9.30**	**6.20**	**17.70**	**12.40**	**7.60**
15	251—275	18.—	12.—	8.—	24.—	16.—	10.—
		14.30	**10.20**	**6.80**	**10.20**	**13 60**	**8.30**
16	276—300	18.—	12.—	8.—	24.—	16.—	10.—
		15.40	**11.10**	**7.40**	**20.70**	**14.80**	**9.—**
17	301—325	18.—	12.—	8.—	24.—	16.—	10.—
		16.50	**12.—**	**8.—**	**22.20**	**16.—**	**9.70**
18	326—350	18.—	12 —	8.—	24.—	16.—	10.—
		17.60	**12.90**	**8.60**	**23.70**	**17.20**	**10 40**
19	351—400	18.—	12.—	8 —	24.—	16.—	10.—
		18.70	**13.80**	**9.20**	**25.50**	**18 40**	**11.20**
20	401—∞	18 —	12.—	8.—	24.—	16.—	10.—
		20.—	**15.—**	**10 —**	**27.—**	**20.—**	**12.—**

Literatură.

Cărțĭ didactice aprobate. — Ministeriul de culte și instrucțiune publică reg. ung. prin ordinațiunea dela 13 Aprilie 1900 Nr. presidial 1324 a aprobat cartea: *Elemente din geometriă* pentru anii din urmă ai șcólei poporale, pentru școle civile, cursurĭ de repetiție și de adulțĭ etc. de *Ioan Dariu* și *Dometiu Dogariu*. La noi până acum este singura carte pentru școlele de categoria amintită mai sus și în același timp este una dintre cele mai bune lucrărĭ didactice ale d-lor autori sus numițĭ. Ea se póte procura dela orĭ-ce librăriă din patriă cu prețul de 25 cr. séu 50 banĭ.

— Același minister cu data 26 Martie 1900. Nr. pres. 1070 a aprobat manualul: „*Geografia pentru școlele poporale*, întocmită pe basa planului ministerial de învĕțĕmênt, partea primă, pentru clasele III și IV de *Vasilie Goldiș*, prof. gimn“. — Comunicăm tot-odată, că a eșit acum de sub tipar și partea II-a din Geografia d-lui Vasilie Goldiș. Ambele părțĭ se pot procura dela Librăria editóre Ciurcu, Brașov, precum și dela tóte librăriile din patriă.

*

Din frumósele ***Balade poporale*** culese de d-l *Avram Corcea*, preot gr. or. român în Coșteiŭ (Bănat), se pot căpĕta esemplare și dela Tipografia „A. Mureșianu“ din

---

pămênt n'au aflat. Se crede, că se folosiau de vase de lemn în carĭ puneau pietri încălḑite.

Hrana ómenilor străvechĭ era carne de animale (de renĭ, de iepurĭ, de veveriță, de paserĭ și de pescĭ). Le plăcea fórte mult măduva, pe care o scoteau din óse, sfărimându-le.

Nu putem însĕ tăgăduĭ, că ei nu mâncau și póme pădurețe.

Sciind cu ce se hrăniau în acele vremurĭ, ne vine lesne sĕ spunem, că îndeletnicirile lor erau acestea: vênătórea și pescuitul.

Uneltele de piétră, de care am vorbit, se făceau din cremene cioplită. Acestei vêrste, în care s'a întrebuințat asemenea unelte, 'i s'a dat numele de *vêrsta cremenei cioplite*

Mai târḑiu, ei se folosesc de unelte făcute din piétră lustruită.

Timpul cât ómenii s'au folosit de asemenea unelte și arme, s'a numit *vêrsta pietrei lustruite*. Lustruirea pietrelor o dobândiau prin frecarea acestora una de alta. Póte că prin lustruire ei puteau face tăișul uneltelor mai ascuțit. Uitați-vĕ la copii, când își ascut condeiele de piétră. Cât de bine le ascut și le netezesc, când le frécă pe o piétră óre-care! Așa trebue sĕ fi fost și cu lustruirea și ascuțirea uneltelor.

In vêrsta pietrei lustruite, ómenii duc o viață mai așeḑată. Unii își sapă cu uneltele lor de piétră locuințe; dér cei mai mulțĭ trăesc în colibe, anume făcute pentru adăpost. Pe acea vreme, mulțĭ locuiau prin lacurĭ, în case clădite pe taracĭ (pociumbĭ), de sigur, ca sĕ scape de vrăjmașiĭ lor. Acele case erau legate cu uscatul prin punțĭ. După voiă, își puteau ridica séu așeḑa la loc acele punțĭ.

S'a socotit, că în satul ḑis Vangen din lacul Constanța (Elveția) au fost peste 40,000 de taracĭ întrebuințațĭ la clădirea caselor.

Adese-orĭ casele de prin lacurĭ luau foc. Mulțumită focului, lucrurile din casă se înegriau și apoi cădeau în apă, unde nu mai puteau putreḑi. Astfel s'au găsit în fundul apei óle cu mâncărĭ întărite, unelte de pescuit, bóbe de grâu, de orez etc.

Străvechii din acea vreme se îndeletniceau cu vênătórea, cu pescuitul, cu lucrarea pămêntului și cu crescerea vitelor.

La vênătóre vênéză animale sĕlbatice ca: bourul, mistrețul, óia sĕlbatică, capra négră și altele.

Dintre pescĭ pescuiau scumbrii, batogĭ și alții.

Ca muncitorĭ de pămênt, se ḑice, că arau cu un plug făcut dintr'un trunchiŭ de copac, căruia 'i s'a lăsat o ramură ascuțită, cum au și adĭ unele popóre rĕmase în urmă. Ei cultivau prin luminișul pădurilor și în locurile potrivite: grâu, orz, mazăre și meiŭ. Cultivau inul din care făceau ață și sforĭ pentru pescuit, ca și pânzeturĭ împletite. Dintre pomĭ îngrijau merii, perii, nucii.

Ómenii străvechĭ din vêrsta pietrei lustruite au îmblânḑit calul, boul, óia, capra și porcul. Caii îi prindeau cu arcanul, cum fac și sĕlbatecii în ḑilele nóstre.

Cât de mândri și mulțumițĭ trebue sĕ fi fost, când au ajuns sĕ aibă atâtea ajutóre neprețuite, pentru muncă și hrană!

Ei mai îmblânḑiră și pe câne, păzitorul nelipsit al colibelor și al turmelor.

— Uitasem sĕ vĕ spun ceea-ce cred și astăḑĭ cei nesciutorĭ, când găsesc unelte de piétră ale ómenilor din acele vremurĭ. Gâcițĭ, ce?

In acea vreme, ómenii descoperiră mijlocul de a-șĭ face vase de pămênt, în care își fierbeau mâncarea. Ei ajung sĕ aibă pietri micĭ de móră, din care făceau rîșnițe pentru sdrobirea bóbelor de grâu. S'au aflat și óle cu fundul găurit, și unii au creḑut, că le slujiau la scurgerea zerului din brânzeturĭ.

După sfîrșirea vîrstei de pétră lustruită, urmézmă o vîrstă nouă. Omenii întrebuințéză unelte și arme de bronz: ĕtă-i ajunșĭ în *vîrsta bronzului*. Vĕ ved, că vĕ cam mirațĭ de acest cuvênt: *bronz*. Bronzul e făcut din unirea aramei cu cositorul.

In multe țĕrĭ din Europa s'au aflat o mulțime de unelte de bronz din acele timpurĭ: securĭ, brice, ace,

Braşov cu preţul de 80 cr. (cu posta 85 cr.) Conţine următórele balade: Roman Voinicul; Toma Alimoş; Stoican; Dămean şi Sîla; Turcul şi soru-sa; Voichiţa; Ianou Sibiancu şi Ana; Ioneasa câroiumăreasa; Mărza; Iovan bolnavul; Mórtea voinicului; Novăcescii; Gruia lui Novac; Novac şi Dârvij; Novac şi Zîna; Turcul şi Novăcescii; Novac vinde pe Gruia; Gruia lui Novac şi Zîna; Gruia lui Novac şi şerpele. — Fiă-care dintre aceste balade se estind pe câte 5—6 şi mai multe pagine.

*

In editura librăriei Ciurcu, Braşov, au apărut: *„Cântecul lui Adam când l'a scos afară din raiŭ* şi alte versurĭ frumóse păstrate din bĕtrânĭ şi acum pentru întâiaşĭdată date în tipar". Preţul 12 cr. — Altă carte: „Infocata şi nenorocita dragoste a lui *Filarot şi Antusei*", povestire în versurĭ păstrată din bĕtrânĭ. Preţul 12 cr. séu 24 banĭ (cu posta 29 banĭ).

Cultura viilor şi comerciul de vin.

— Fine. —

Prin reînoirea viilor s'a desvoltat un comerciu mare cu viţele de vie americane, aşa, că nu numai sunt de-ajuns pentru locuitorii din ţéră, ci se póte face şi mare esport.

Iniţiativa statului de a planta viţă americană a fóst de lipsă, dér tocmai aşa de necesar este şi aceea, ca statul cu producţiunea sa sĕ nu facă concurenţă întreprinderilor private.

Datoria statului este sĕ apere interesele producenţilor, punêndu-le la disposiţiă material bun, eftin şi de-ajuns.

Munca reînoirei viilor nu ţine pas cu mersul producţiunii viţelor; acésta din urmă fiind mai mare, preţul viţelor a scădut, aşa, că cultura lor stagnéză, trebuind sĕ planteze nóuĕ terenurĭ, séu sĕ le altoéscă. Şcolile de altoire deja de mult timp sufer perdere. Altoirea viţelor, în interesul reînoirei viilor, ar trebuì spriginită de stat în mod mai raţional. In ţinuturile, unde altoirea se póte face cu succes, antreprenorilor ar trebuì sĕ le pună la disposiţiă ómeni de specialitate, terenurĭ şi localurĭ, ca astfel ţĕranii sĕ se pótă îndeletnicì şi ei în noua cultură.

Inspectoratele de vierit nu corĕspund trebuinţelor publicului cultivator de vii; ele sunt copleşite cu lucru, aşa, că scopul, de a venì cât mai des în atingere cu producenţii, dându-le instrucţiunile de lipsă, nu şi-l pot ajunge. Sunt de lipsă inspectorĭ vinierĭ, carĭ sĕ mérgă mână în mână cu producenţii, arătându-se binevoitorĭ şi încuragiându-i la muncă.

Cu cât cultura viilor înaintéză mai mult, cu atât trebue sĕ fiă mai mare grija de a ajunge mai curênd la ródă rentabilă. Trebue sĕ ne gândim, că ce cantitățĭ şi qualitățĭ de vin se caută în ţéră, ce s'ar putè esporta şi unde?

Ca sĕ putem începe cu succes un esport de vin, trebue sĕ dispunem anual cel puţin de 5 milióne hectolitri vin, deóre-ce consumul minimal în ţéră se urcă pe an la peste 4 milióne hectolitri, ba când producţiunea e bună se urcă şi la 5 milióne htl. In timpul de faţă producţiunea anuală este de $1-1\frac{1}{2}$ milióne htl., ér la o recoltă mijlociă bună se urcă pănă la 2 milióne. Astfel, ca sĕ putem ajunge la minimul consumului, ce se face în ţéră, trebue sĕ avem o recoltă de 2-orĭ mai mare ca adĭ. Pentru a ajunge la asta, trebue sĕ trécă cel puţin 5 anĭ, dér cu greu se crede, că în un timp aşa de scurt sĕ se ajungă a se putè acoperì lipsa, ci trebue sĕ se socotéscă eventual 10 anĭ.

Ca vinurĭ nóuĕ, cele mai bune sunt vinurile din locurĭ nisipóse. Defectul acestui soiŭ de vin este, că conţine prea puţin alcool şi accid, asa, că capĕtă uşor mirosul rĕu al buţilor. Acest rĕu se póte însĕ delătura prin aceea, că pe fundul buţii se pune un strat de strugurĭ, ér pivniţa se recere sĕ fie corĕspundĕtóre. Décă acest rĕu nu s'ar putè vindeca, atuncĭ vinul produs în locurĭ nisipóse ar putè fi folosit numai pentru fabricĭ, ér din consumaţiă ar fi cu totul eschis.

Locurĭ de esport însemnate ar fi Austria, Elveţia, în parte şi Germania, Anglia, Olanda şi Belgia. Vinurile Austriei şi Elveţiei sunt prea acre şi de aceea numitele ţĕrĭ nu caută vin scump de specialitate, ci vin curat mai dulce.

Vinurile roşii dela noi, carĭ nu conţin prea mult alcool, încep a face concurenţă vinurilor francese. Vinurile cu alcohol mai mult de 11% nu au trecere în strĕinătate. In ţéră se consumă mai mult vinurĭ aspre, neutrale albe cu 8—10 procente alcool, decât vinurile roşii.

Un comerciu bun de vin în prima liniă este chiămat a asigura productului un preţ bun, şi pentru acésta trebue sĕ facă tot ce póte, ca sĕ-şĭ atragă atenţiunea. Multele procese pentru falsificărĭ de vinurĭ din anul trecut au stricat fórte mult vinunurilor ungare, şi urmările se vor simţi încă lung timp. Prin acésta comerciul de vin în Ungaria a fost mult discreditat, atât în ţéră, cât şi în streinătate, astfel, că consumul de fapt s'a redus. Concurenţa esternă s'a folosit de aceste stărĭ disolate, aşa, că pe lângă tótă vama mare şi transportul scump, vinurĭ din streinătate mai bune s'au putut lifera mai eftin, ca ale nóstre. Comerciul de vin în Francia a luat un mare avênt numai prin aceea, că fiă-care Frances este mândru de cultura viilor şi a negoţului sĕu de vin. Décă întrébă cineva pe un Frances, unde se póte căpĕta în Francia un vin bun? el rĕspunde: „In Francia sĕ capĕtă orĭ şi unde vin bun". La noi este tocmai contrarul. Décă i-se pune cuiva asemenea întrebare, el rĕspunde: „nicăirĭ" şi mai dice: „sĕ nu cumperĭ vin dela comercianţii de vin". Acéstă critică aspră are urmărĭ fórte triste.

Negustorul de vin prin ţinerea unei pivniţe raţionale şi serviciu bun, va satisface gustului consumenţilor. El trebue sĕ-şĭ câştige nóuĕ debuşeurĭ, ér pe cele vechĭ sĕ le ţină bine; sĕ dea credite, sĕ împrumute butóie, sĕ trimită marfa acasă, ca cumpĕrătorul sĕ fiă cât mai mulţumit, la din contră concurenţa îl năpădesce.

La noi se simte o mare lipsă de vinurĭ bune vechĭ. Slabele recolte din ultimul deceniu au produs puţin vin bun pentru pĕstrare şi pentru a face negoţ, ér puţinul vin, cât a fost, era prea scump, decât ca neguţătorului sĕ i-se plătéscă a-l pune în pivniţă şi astfel cantitatea vinurilor vechĭ s'a împuţinat mult. Darea mare de consum şi regaliele încă îngreunéză mult formarea de depourĭ pentru vinurĭ vechĭ.

Cu timpul însĕ şi viile vor devenì tocmai aşa un capital însemnat, ca şi orĭcare alte întreprinderĭ cu bun câştig.

Fiind-că cultura viilor ne dă pentru viitor cele mai bune speranţe, am ţinut a publica aci pe scurt părţile bune şi cele rele ale culturei viilor şi comerciului de vin, căcĭ merită, ca cultivătorii sĕ-şĭ dea cât de mult silinţa de-a nu lăsa din mână acest isvor de câştig.

Alegerile comunale de întregire s'au terminat adĭ la 4 óre. In cercul al treilea electoral (Scheiŭ) au fost aleşĭ membri ordinarĭ: Octavian Sorescu, Dr. Vasile Saftu, G. Şerban, G. Navrea, Ioan Lengeru, Dr. G. Baiulescu. Suplenţĭ au fost aleşĭ: Ioan Prişcu, diacon; Dumitru Lupan, profesor; N. Navrea şi E. Bobancu.

Pentru economii de vite este de nepreţuit folos marele şi valorosul op **Zootechnia** séu cultura generală şi specială a vitelor, de *Dr. George Maior*, profesor de agricultură la şcóla superióră din Bucurescĭ (Herĕstrĕu). Deşi am anunţat încă de astătómnă apariţiunea acestui preţios op, el n'a străbătut pănă acum în părţile de dincóce de Carpaţi. Adĭ însĕ se găsesce în deposit la Tipografia „A. Mureşanu" în Braşov şi se póte trimite imediat orĭ cui îl cere. *„Zootechnia"* este partea a treia din *„Manual de agricultură"* al d-lui Maior, care a fost atât de călduros apreţiat din partea întregei presse române şi premiat şi din partea Academiei Române. „Zootechnia" cuprinde *779 pag. format mare 4°* cu 225 figurĭ şi costă 8 coróne (cu posta recomandat 8 cor. 50 banĭ). Recomandăm economilor noştri de vite acéstă bogată scriere, pănă adĭ singură în felul sĕu în literatura română.

Pânzătura de masă şi şervetul.

Intre lucrurile, de carĭ dilnic avem trebuinţă, se numĕră şi pânzătura de masă şi şervetul. Aceste doue lucrurĭ neapărat trebuincióse, încă trebue sĕ-şĭ aibă istoria lor.

Vechiĭ Romanĭ, carĭ în cele mai multe lucrurĭ au urmat pe Grecĭ, la masă nu se folosiau de şervet şi de pânzătură. Acestea au început a-se folosì numai la începutul erei creştine, sub numele de „mappa". Cuvêntul acesta e de origine punică şi se susţine, că şervetul ar fi fost dus din cetatea Cartagena la Roma. Şervetul nu se folosia numai pentru a-şĭ şterge mânile şi gura, ci în el se învĕliau şi mâncările. La început numai o simplă pânzătură de in séu bumbac se punea pe masă, mai târdiu însĕ a fost împodobită cu diferite cusăturĭ în fir de aur şi era de mare preţ.

„Mappa" îşĭ căpĕtă o deosebită însemnătate sub împĕratul Nero. Când acesta într'o di a stat mai mult, ca de obiceiŭ la masă, publicul neastêmpĕrat cerea sĕ se încépă jocurile în circ. Nero poruncì sĕ se arunce şerveta lui pe ferésträ, în semn, că împĕratul a sfîrşit cu masa şi jocurile se pot începe. Aruncarea şervetului pe ferésträ cu timpul s'a prefăcut în obiceiŭ la astfel de ocasiunĭ şi în urmă chiar şi jocurile în circ au căpĕtat numele de „mappa".

— Cu ocasia emigraţiunei celei marĭ a popórelor, între alte lucrurĭ, a fost luată şi „mappa". Germanii vechĭ de-asemenea nu folosiau şervetul la masă, ba chiar Carol cel Mare mânca la masă fără şervet. Numai sub următorul sĕu, Ludovic piul (812—840) s'au întrodus pânzăturile la masă. Obiceiul de-aşĭ linge degetele la masă, séu a şi-le şterge pe haine, rĕmase încă în modă, deóre-ce pânzăturile pe timpul Carolingilor erau din piele, apoi din pergament şi numai mai târdiu din pânză; dér nicĭ aceste nu erau atât de fine, ca omul sĕ-şĭ fi putut şterge gura séu degetele cu ele. Pânzăturile erau înguste, aşa că acopereau numai jumĕtate masa.

Cu ocasiunea rĕsbóielor cruciate, cei din Apus au vĕdut multe lucrurĭ, pe carĭ apoi le-au imitat. Din vécul al 12-lea începênd la prânzurĭ marĭ era obiceiul de-a acoperì tótă masa cu un covor, care atêrna în jos de jur-împrejur şi pe acesta se punea pânzătura. In vécul al 14-lea ajunse pânzătura a avè o însemnătate simbolică. Unui cavaler, care era vinovat de infidelitate séu de neactivitate, eroldul în faţa tuturora îi tăia cu cuţitul pânzătura de dinainte. Prin acésta vinovatul era în mod simbolic eschis din societate, cât timp nu-şĭ repara onórea prin fapte eroice.

Pânzăturile séu covórele de masă amintite pănă aci, erau de colóre roşiă şi de origine din Egipt, Persia şi India. In Francia numai sub Henric IV (1589—1610) şi ceva mai târdiu în Anglia sub Iacob I (1603—1625) s'a început fabricarea covóre-

---

brăţărĭ, topóre, ciocane, suliţe, săgeţĭ. S'au aflat pănă şi tipare pentru facerea lucrurilor de bronz.

Se crede, că meşteşugul facerii lucrurilor de bronz este adus în Europa de către o ramură de *Ţiganĭ*, carĭ au venit din părţile despre rĕsărit, adecă din Asia. Ei aveau obiceiul, ca şi adĭ sĕ mérgă din loc în loc, avênd la ei tot ce le trebuia pentru lucrarea acelor lucrurĭ de bronz.

Se descoperì apoi şi ferul. Ţéra de care se vorbesce, că a cunoscut facerea lucrurilor de fer din vremurĭ mai vechĭ, este Egipetul. Se crede că Egiptenii întrebuinţau ferul încă acum 6000—7000 de anĭ. In ţĕrile Europei, obiectele de fer se arată fórte târdiu, cel mult cu 1500 de anĭ înainte de Christos. Étă dér şi *virsta ferului*.

Odată cu întrebuinţarea armelor de bronz şi de fier începe o vreme bine cunoscută în istorie, numită şi *virsta istorică*. Se crede, că popórele din acéstă virstă au venit în părţile nóstre din spre rĕsărit, aducênd cu ele şi arme de metal, cu care de sigur că s'au luptat.

In deosebĭ aducerea meşteşugului facerii lucrurilor de fer se datoresce unor popóre vechĭ, carĭ au venit în atingere cu Egiptenii, de carĭ pomenĭ, că îl cunosceau cu mult 'nainte.

De sigur, că popórele găsite în părţile nóstre de acelea carĭ au adus cu ele meşteşugul facerii uneltelor şi armelor de bronz şi de fier, s'au amestecat cu ele.

Cine scie, spune un învĕţat, décă chiar ómenii vêrstei de pétră cioplită, carĭ vênau rinocerĭ şi urşĭ albĭ, n'au lăsat urmaşĭ, şi décă astădĭ nu sunt ómenĭ, carĭ au în vinele lor sânge de-al locuitorilor peşterilor?

Cu virsta bronzului şi a fierului începe adevĕrata istoriă a întâmplărilor feluritelor popóre nomade séu stabilite, barbare séu blânde.

— Unde şi cum îşĭ îngropau cei străvechĭ morţii? Orĭ e cam greu de spus?

Nu, e fórte uşor! La început de tot, se crede, că nu-şĭ îngropau morţii, ci ei îşĭ lăsau morţii pe unde se întêmpla. Cel puţin aşa spun unii învĕţaţĭ. Şi ca probă dau pe poporul de astădĭ al Eschimoşilor, care îşĭ lasă rĕmăşiţile celor rĕposaţĭ afară pe zăpadă, că le mănâncă şi cânii. — Nu se póte sci însĕ sigur, décă toţĭ ómenii aveau acest obiceiu grozav de urît a lăsa pe semenii lor morţĭ prada fiarelor

Ceea-ce se scie mai sigur e pe vremea petrei lustruite. Se găsesc atuncĭ o mulţime de monumente, şi în multe ţĕrĭ din lume, în care ómenii îşĭ îngropau morţii. Unele erau făcute din petre marĭ, uriaşe puse în picióre în cerc; altele erau aşedate pe două rêndurĭ; altele din pietre sprijinite pe marginea stâncilor, dér atât de bine că nu cădeau; altele, dintr'o piétră uriaşă pusă dealungul peste două petrii aşedate în picióre.

Inăuntrul acestor pietre, ei îşĭ îngropau morţii lor. Acest obiceiu ne face sĕ credem, că cei străvechĭ ajunseră sĕ aibă óre-carĭ credinţe despre Dumnedeu şi póte chiar despre nemurirea sufletelor.

Un monument de acestea de pétră s'a găsit format din 4000 de bucăţĭ fórte marĭ, pe o lungime de 4500 de paşĭ, în 2 şirurĭ.

Intr'unele din acestea, morţii erau îngropaţĭ cu unelte de os, de cremene, cu olării, etc., după cum astădĭ sunt îngropaţĭ cu monede, cu sculę etc. In *virsta bronzului*, morţii erau îngropaţĭ în sicriurĭ de pétră, acoperite cu pămênt, cu pétră, apoi cu capace (coperişe) de lemn; mai pe urmă în scândurĭ şi în sicrie de lemn.

Şi un alt obiceiŭ se mai răspândì, acela de a-şĭ arde morţii. Cenuşa o acopereau cu hainele lor şi apoi o puneau în cutii séu urne şi acestea se îngropau în pămênt.

In timpul acestei virste începe şi povestirea despre strămoşii noştri Romanĭ şi Dacĭ.

(„Albina".) **Grig. Teodosiu.**

lor, sĕu coperitórelor de masă. Pe acel timp însĕ aprópe pe întreg continentul eşiseră din modă covórĕle de masă, pe carĭ se puneau pânzăturile. Numai în Anglia au rĕmas în modă până cam pe la sfirşitul vécului al 18-lea. Covorul, pe care se punea pânzătura, avea altă însemnătate, anume ca la masă sĕ nu se facă sgomot cu farfuriile.

Deja din vécul al 13-lea pânzătura îngustă a străbătut prin tóte localurile corporaţiunilor de meseriaşĭ (Ţechiurĭ) şi prin birturile mai bune. La început aceste pânzăturĭ erau simple cu nesce vrĕste roşii. Prin jumĕtatea vécului al 15-lea au întrat în modă pânzăturĭ cu florĭ, cu figurĭ de animale etc. Tot atuncĭ au început sĕ fiă tot mai late, până când acoperea tótă masa şi atérna în jos de jur împrejur. Cu acésta desvoltarea pânzăturei s'a terminat.

După-ce pânzătura de masă era atât de mare, încât atêrna în jurul mesei, la mâncare se ştergea cu ea. Acésta modă a durat până s'a întrodus furculiţa, pe la începutul vécului al 18-lea. Dér şi atuncĭ se simţia lipsa unui mijloc de mâncare, şi acéstă împrejurare a dat ansă la întroducerea şervetului. Şervetul însĕ este mai vechiu, decât cum s'a pus în folosinţă. El vine înainte deja în vécul al 15 în Italia. Italienii îl numeau „Salvietta“ şi după ei Francesiĭ. Din Francia a trecut în Germania, Dania, Olanda, Şvedia, Polonia, Rusia, Anglia unde se numea „napkin“, in Portugalia „quardanapo“.

Şervetul s'a folosit din jumĕtatea a doua a vécului al 15-lea până la jumĕtatea vécului al 16-lea pentru a acoperi mâncările, pânea şi farfuriile până când se puneau óspeţii la masă. El era ast-fel mai mult un lucru de lux. Numai prin secolul al 16-lea şervetul s'a folosit pentru şters mânile şi gura şi în Francia la curtea regéscă s'a obicĭnuit în semn de onóre a da regelui după mâncare un şervet udat la un capeţ pentru a-şi strege mânile şi gura. Mai târdiu s'a folosit şervetul pentru ştergerea farfuriilor.

Din vécul al 18-lea încóce pânzăturile şi şervetele au luat tot mai mare avênt. Ele se fac din stofele cele mai fine şi cusute frumos, aşa că au devenit nisce lucrurĭ fórte preţióse. In Bruxella şi în Paris se pregătesc nesce şervete, carĭ costă dela 1000 până la 3000 francĭ.

MULTE ŞI DE TÓTE.

Procesul rozelor.

In grădina spitalului de alienaţĭ se plimba un nenorocit tînĕr, a cărui minte sburase de mult în lumea închipuită a amorului.

Palid, cu înfăţişarea dulce, cu privirea stinsă sta în faţa unui trandafir, din care culese trei roze, una mai înflorită ca alta.

După ce se aşedă pe una din băncile de lemn de pe aleele grădinei punênd lângă dênsul cele 3 roze, lua pe cea mai înflorită şi-i dise:

Tu, frumósă flóre, eştĭ acusată, că pe când erai tînĕră, ai părăsit fără milă pe iubitul tĕu, pentru a lua de soţ pe un bĕtrân bogat? Ce ai de dis pentru a scăpa de sub acéstă acusare?

După ce aşteptă o clipită, dice: Décă nu ai nimic de dis în apărarea ta, eştĭ condamnată la mórte, şi o aşedă pe cealaltă parte a băncei.

Luà apoi încă una, pe cea mai puţin înflorită, şi-i dise: Eştĭ acusată, că ai chinuit şi ţi-ai bătut joc de acela, care cu bucuriă ţi-ar fi dat viaţa pentru un suris, pentru o privire dulce din ochii tĕi? Ce ai de dis pentru a te desvinovăţi?

După-ce aşteptà cât-va dise:

Tacĭ? Nu te desvinovăţescĭ.... Eştĭ condamnată, şi o aşedă şi pe acésta lângă cea dintâiu şi luà pe cea de a treia: Tu, care eştĭ încă tînĕră şi frumósă, eştĭ acusată, că ai ruinat şi aruncat în miseriă pe cel mai bun dintre bărbaţĭ, pe soţul tĕu pentru a-ţĭ îndestula patima de lux şi desfrâu?

Ce ai de rĕspuns la acéstă grea acusare? Nu dicĭ nicĭ tu nimic? Te condamn şi pe tine; apoi o aşedă lângă celelalte şi scóse din sîn un mic instrument în formă de ghilotină, alcătuit de el din aschii de scândură; puse una câte una rozele sub cuţitaşul de lemn şi-le tăià, lăsându-le se cadă pe nisipul rĕscolit dela piciórele lui.

Le adunà apoi, se uità cu duioşiă la ele şi încet cu pas trăgănat, se duse în fundul grădinei, unde săpà cu degetele o mică grópă, în care aşedă rozele şi le acoperì cu nisip, după aceea îngenunchià şi plânse tótă diua pe mormêntul florilor vinovate.

*

Copiiĭ veacului viitor.

Renumitul esplorator Frithjof Nansen, al cărui nume a devenit atât de cunoscut din călĕtoria sa la Polul nordic, a ţinut dilele aceste la societatea pedagogică din Cristiania (capitala Norvegiei) o prelegere interesantă despre educaţiunea copiilor. El dise, între altele, următórele:

„Tinerimea nóstră arată o periculósă lipsă de caracter şi idealism. Acésta este a-se atribui literaturei şi politicei, carĭ au slăbit simţul pentru ideal. Educaţiunea (crescerea) nu se îngrijesce destul de a forma din copii bărbaţĭ „self made“. Nu este de-ajuns a înainta numai viaţa sufletéscă. Tăria, ce o posed eu, am a-o mulţămi crescerei severe. Eu nu presupun aicĭ crescerea trupéscă, ci o crescere seriósă. Invĕţătorii trebue sĕ premérgă cu esemplu bun. Copiiĭ trebue sĕ înveţe a sci cóse nasturĭ pe haine şi aşĭ cârpi înşi-şĭ încălţămintele. Astfel devin bărbaţĭ! Mai demult trebuia noi sĕ ne facem tot de ce aveam lipsă. Acésta face caracterul şi personalitatea! *Tinerimea trebue sĕ înveţe a-se lipsi de plăcerĭ.* Ea nu trebue sĕ se mulţuméscă, ca acum, a fi numai lirică, visătóre şi sentimentală. Aci pot ajuta deprinderile corporale. Nu crescerea modernă, jocul de sport, alergările ajută, tóte acestea sunt stricăcióse corpului şi spiritului; din contră deprinderĭ corporale raţionale au bună influinţă asupra vieţii; fac ómenĭ sănĕtoşĭ şi independenţĭ — acésta este ceea ce ne trebue nouĕ!“

POSTA REDACŢIUNEI.

D-lui *V. I.*, în Buziaş. Poveştile trebue sĕ fie scrise tocmai aşa, cum se vorbesc în popor. Cele fabricate din nou nu se pot publica, căcĭ nu au nici un preţ

Prognosa timpului.

(După călindarul căpit. Spăriosu.)

Sĕptĕmâna din **13—19 Maiŭ**: ploios va fi în 16, 17 şi 18.

Sĕptĕmâna din **20—26 Maiŭ**: ploios va fi în 23 şi 24.

Călendarul sĕptĕmànei.

MAI. are 31 dile. FLORAR.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	30 S. apost. Iacob	13 Servatius
Lunĭ	1 S. m. Ieremia	14 Bonifacius
Marţĭ	2 Atanas. cel mare	15 Sofia
Merc.	3 S. m. Timotei	16 M. Ioan Nep.
Joi.	4 S. m. Pelagia	17 Pascalie
Viner	5 S. m. Irina	18 Venanţiu
Sâm.	6 S. şi dreptul Iov	19 Cölestin

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 11 Mai 1900.

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	Valuta în fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	12	40
„	Grâu mijlociu . . .	11	80
„	Grâu mai slab . . .	11	40
„	Grâu amestecat . .	9	40
„	Secară frumósa. . .	7	20
„	Sĕcară mijlociă. . .	6	80
„	Orz frumos	7	—
„	Orz mijlociu. . . .	6	60
„	Ovĕs frumos. . . .	4	80
„	Ovĕs mijlociu . . .	2	20
„	Cucuruz	9	—
„	Mălaiu.	8	20
„	Mazăre.	14	20
„	Linte	20	—
„	Fasole	16	20
„	Sĕmênţa de in . . .	12	—
„	Sĕmênţa de cânepă .	9	20
„	Cartofĭ.	2	90
„	Măzĕriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	88
„	Carne de porc . . .	—	96
„	Carne de berbece . .	—	—
100 kil.	Sĕu de vită prôspĕt .	50	—
„	Sĕu de vită topit . .	72	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 11 Maiu 1900.

Renta ung. de aur 4%.	116.95
Renta de corône ung. 4%. . . .	92.35
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2$% .	120.50
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^1/_2$% .	99.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	117.25
Bonurĭ rurale ungare 4%	92.50
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	92.50
Impr. ung. cu premii	162.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin .	138.50
Renta de argint austr.	96.65
Renta de hârtie austr.	98.20
Renta de aur austr.	116.85
Losurĭ din 1860.	135.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară .	17.80
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	717.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	724.50
Napoleondorĭ	19.26
Mărcĭ imperiale	118.30
London vista.	242.75
Paris vista.	96.40
Rente de corône austr. 4% . . .	97.10
Note italiene	90.70

Cursul pieţei Braşov.

Din 12 Maiu 1900.

Bancnota rom.	Cump.	19.04	Vênd.	19.08
Argint român.	Cump.	18.80	Vênd.	18.84
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.20	Vênd.	19.28
Galbenĭ	Cump.	11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.73	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 9 Maiu 1900

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	Preţul per 100 chilograme până la
Grâu Bănăţenesc . .	80	8.20	8.05
Grâu dela Tisa . . .	80	7.·5	8.05
Grâu de Pesta . . .	80	7.90	8.05
Grâu de Alba regală .	80	7.85	8.—
Grâu de Bácska . . .	80	— —	—.—
Grâu unguresc de nord .	80	—.—	—.—
Grâu românesc	80	— —	—.—

Seminţe vechĭ orĭ nouĕ	Soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	Preţul per 100 chilograme până la
Sĕcara . . .		·0—72	6.50	6.90
Orz	nutreţ. .	60—62	6.40	6.50
Orz	de rachiu	62—64	5.90	6.10
Orz	de bere .	64—66	5.60	5.80
Ovĕs . . .		55—60	5.—	5.30
Cucuruz . .	bănăţên .	75	—.—	0.00
Cucuruz . .	alt soiu .	73	—.—	0.00
Cucuruz . .	„ „			
Hirişcă . .			5.—	5.30

Producte div.	Soiul		Cursul dela	Cursul până
Săm. de trifoiu	Luţernă ungur.	Preţul per 100 de chilograme	—.—	—.—
„	„ transilvană		—.—	—.—
„	„ bănăţénă		—.—	—.—
„	„ roşia . .		—.—	—.—
Ulei de rapiţă	rafinat duplu .		— —	— —
Ulei de in . .			—.—	—.—
Unsóre de porc	dela Pesta . .		57.50	58.—
„ „	dela ţêră . .		—.—	—.—
Sĕu de vacă . .	svêntată . .		48.—	49.—
Prune	afumată . .		—.—	—.—
„			—.—	—.—
Lictar	din Bosnia în b.		17.75	18.
„	din Serbia în s.		16.25	16.50
Nucĭ	slavon nou . .		18.50	19.—
Gogoşĭ	sêrbesc . .		16.50	17.—
„	din Ungaria . .		—.—	—.—
Miere	unguréscĭ . .		—.—	—.—
„	sêrbescĭ . .		—.—	—.—
Céră	brut . . .		—.—	—.—
Spirt	Drojdiuţe de s.		—.—	—.—

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureşianu.***
Redactor responsabil: ***Gregoriu Maior.***

Doine şi strigăturĭ poporale.

Tot am dis mĕ duc, mĕ duc,
Dér când'oiŭ prinde-a mĕ duce,
Nicĭ călare nu mi-ajunge,
Nicĭ călare, nicĭ pe jos,
Nicĭ pe murgul cel frumos.

Când îmĭ vine dor de ducă
Mĕ duc pe deal ca pe luncă;
Când îmĭ vine dor de mers
Mĕ duc pe deal ca pe şes.

Lung e drumul Cluşiului,
Da-i mai lung al dorului,
C'al Cluşiului se sfîrşesce
Al dorului mereu cresce,
Şi-al Cluşiului se mai gată;
Al dorului nicĭ-odată.

Jale-mi-i, măicuţo, jale
De vorbile dumitale,
Care mi-le-ai cuvêntat
Şi eu nu te-am ascultat;
Acum de mi-ai cuvênta,
Eu, maică, te-aşĭ asculta.

Streină-s Dómne, streină,
Ca şĭ-o flóre din grădină,
Da nicĭ aia nu-i streină,
Că-i pămênt la rădĕcină;
Streină-s ca pasĕrea
N'am milă nicăirea;
De streinătate mare
Lumea îmĭ este cu jale;
De streinătate multă,
Şi lumea mi-a dăţ't urîtă.

Spune-mĭ, mândro, şi-mĭ gâcesce
Codru de ce 'ngălbinesce
Voinic de ce 'mbĕtrânesce?
— Codrul de zăpadă grea
Voinic de inimă rea,
Codru de zăpadă multă
Voinic de inimă ruptă.

Sĕraca inima mea,
Mult e bună, mult e rea;
Şi nu mĭ-o sci nimenea,
Că de m'ar sci cineva
Ar sta 'n loc şi s'ar mira,
Cum pămêntul pot călca
De-atâta inimă rea.

De s'ar vinde urîtu
Eu l'aşĭ vinde cu funtu
Şi-aşĭ scóte şatra la pórtă
Şi-aşĭ vinde la lumea tótă,
Şi-aşĭ scóte şatra 'n porţiţă
Şi-aşĭ vinde l'al meu bădiţă.

Nu mi-i ciudă şi bănat
Că bădiţa m'a lăsat,
Nu m'a lăsat de urîtă
Da m'a lăsat de pîrîtă,
Că m'au pîrît fetele
Rele ca căţelele;
De ţi-s dragă, badeo, dragă,
Ér décă nu lumea-i largă
Ia-ţĭ murguţul şi-l alérgă,
Şi-l alérgă sĕ-ţĭ alégă
Una cu cosiţa négră;
Eu 's cu pĕr gălbior
Şi nu sciu de-atâta dor.

Spusu-ţĭ-am, măicuţă, bine
Sĕ-ţĭ pui mĕr dulce 'n grădină,
Sĕ mĕ daĭ sĕ-ţĭ fiu vecină;
Tu ai pus mĕr pădureţ
Pe mine sĕ mĕ depărţĭ,
Că ţĭ-a fost măicuţă frică
Că de me-ĭ da în vecinĭ,
Voiu veni la împrumut
Şi nu ţi-l'oiŭ da mai mult;

Eu, maică, ţi-l'aşĭ fi dat
Tot în sat de-aşĭ fi lucrat,
Dér, maică, m'ai depărtat
Sĕ viu cu desagii 'n spate
Cu desagii 'nbăcaţĭ
Şi cu ochii lăcrĕmaţĭ.

Sci tu, mândră, ce diceai
Când cu mine te iubeai,
Că nu este om pe lume
Pe noi sĕ ne despreune;
Étă omul s'a aflat
Pe noi ne-a despreunat,
Étă omul s'a găsit
Şi pe noi ne-a despărţit.

De aicĭ până la tĕu*)
Ard douĕ luminĭ de sĕu;
Diua plóuă, nóptea ninge
Nime nu le póte stinge,
Făr' inima mea când plânge,
Plânge cu lacrĕmĭ de sânge,
Şi ca douĕ lăcrĕmele
Aşa se stinge cu ele.

Draos, 1900. **N. Iosif.**

*) Tĕu = lac.

Têrgul de rîmători din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 8 Maiŭ n. de 42,262 capete, la 9 Maiu n. au întrat 685 capete şi au eşit 95 capete, rĕmânênd la 10 Maiu n. un numĕr de 42,851 capete.

Se notéză marfa ungurésca: veche rea delă 101—103 fil. marfă ungurésca tînĕră grea dela 106—108 fil. de mijloc dela 105—106 fil. uşóră dela 104—105 fil. — Sêrbéscă: grea 104—106 fil., de mijloc 103—105 fil. uşóră: 102—105 fil. kilogram.

Cursul losurilor private

din 9 Maiu 1900.

	cump.	vinde
Basilica	13.—	14.—
Credit	400.—	402.—
Clary 40 fl. m.	131.75	132.75
Navig. pe Dunăre	—.—	—.—
Insbruck	64.50	66 50
Krakau	71 40	72.40
Laibach	49.—	50.—
Buda	134.—	136.—
Palffy	132.50	133.50
Crucea roşie austriacă	42 25	43.25
„ „ ung.	20 75	21.75
„ „ ital.	—.—	—.—
Rudolf	63 50	65.50
Salm	175.25	177.25
Salzburg	59 50	60.50
St. Genois	183 —	185.—
Stanislau	130 —	—.—
Trientine $4^1/_2$% 100 m. c.	178 —	—.—
„ 4% 50	80.—	—.—
Waldstein	178.—	—.—
„ de 10 francĭ	—.—	—.841
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Nr. 1260-1900.

PUBLICAŢIUNE.

Un teren de zidire situat în Bluměna, Strada Fântânei, dinsus de restauraţia la „Grópa lacrimilor", (Thränengrube) **în apropierea de halta Tramvaiului**, în estindere de circa 2750☐ metri **se vinde** pe cale de licitaţie orală şi scripturistică.

Condiţiunile de licitaţie se pot vedé la oficiul orfanal orăşenesc, strada Porţii nr. 63, partere în drépta, în órele de oficiu.

Licitaţia se va ţiné tot acolo, **Marţi în 15 Maiŭ 1900 la 9 óre a. m.**

Braşov, 6 Aprilie 1900.

Din şedinţa oficiului orfanal orăşenesc.

Hiemesch,
primar.

(919,1—1).

De închiriat.

Se află în **casa**, ce se clădeşte de nou **cu 2 etage sub Nr. 21 în strada vămii:**

1) *Două (2) locuinţe elegante* cu câte 2 salóne spre stradă, 1 salon de sticlă, 1 dormitor, 1 refector, 1 odae spre curte, cuhnă, cămară, odae pentru servitóre, closet separat, vestibul, balcon spre curte, gallerie, bae, cuhnă de spălat comună, pivniţă, pod şi loc de lemne.

2) *Două locuinţe cu aspect frumos spre livada poştii*: cu câte 3 odăi, bae, cuhnă, cămară; trepte separate, closet, cuhnă de spălat comună, pod, pivniţă şi loc de lemne.

3) *In parter*: 2 prăvălii cu contoir şi vitrine, şi un magazin, precum şi o odae singură.

Se pot închiria dela Sf. Mihaiu 29 Septemvrie 1900.

Informaţiunĭ mai de aprópe la d-l **Andreas Weber**, măestru de clădire, în tótă diua pe locul de clădit.

933,3—3.

O Casă nu de mult zidită în Curmătură

dinpreună cu grădină **se vinde** din mână liberă.

Casa are trei odăi spre stradă, bucătărie şi apertinenţele necesare. — Informaţiunĭ se dau în Bluměna, strada furcilor (Galgweihergasse) No. 15, la proprietar.

947.2—3.

Se caută o bună menageră. O femeiă bine crescută, (póte fi şi vĕduvă), care se fiă în stare **a îngriji** şi **conduce o casă**, póte intra imediat ca **menageră** (económă) la o distinsă familiă română fără copii (numai stăpânii casei) dintr'un orăşel din Transilvania.

Se recere a dovedi prin atestat purtare onestă şi ocupaţiunea de până acum.

Pentru informaţiunĭ a-se adresa la administraţiunea „Gazetei Transilvaniei". (1—2).

Anunţ de vêndare.

Conform hotărîrii comitetului şi sinodului parochial gr. or. din Braşov (Cetate), aprobată de Ven. Consistor archidiecesan, Epitropia parochială subsemnată face cunoscut, că **se vor vinde prin licitaţiune cu oferte** terenurile mai jos arătate, situate în imediata apropiere a promenadei de sus din Braşov. Aceste parcele sunt fórte potrivite pentru clădirĭ de vile, anume:

1) **Parcela de sub Nr. casei 4** din Gróver, avênd o suprafaţă totală de 801 metri pătraţĭ, cu o casă de piatră cu 5 camere şi cu grădină. Preţul vêndării va fi dela 5000 fl. séu dece miĭ coróne.

2) **Parcela cu Nr. casei 3** avênd o suprafaţă de 855 metri pătraţĭ cu casă de lemn cu 3 camere şi cu grădină. Preţul vêndării dela 2500 fl. séu cincĭ mii coróne în sus.

3) **Parcela Nr. 3 din Bârdigas.** avênd o suprafaţă totală de 628 metri pătraţĭ cu o casă de lemn şi cu grădină. Preţul vêndării dela 1500 fl. séu trei mii coróne în sus.

4) **Percela Nr. 4 în Bârdigase** avênd o suprafaţă totală de 526 metri pătraţĭ cu grădină. Preţul vêndării dela 1300 fl. séu două mii şése sute coróne în sus.

Ofertele sigilate provĕdute cu vadiu de 5% din preţul ofertat, se vor adresa comitetului parochial român gr. or. dela Sf. Adormire din Braşov-cetate până séra în 8 (21) Mai a. c., la cancelaria parochială, casa Nr. 5 din Têrgul grâului. Planul de situaţiune al parcelelor, locul şi orĭ-ce informaţiune se póte arăta şi se pot obţiné dela Dl Epitrop T. Spuderca, strada orfanilor Nr. 2 (14).

935,5—6. **Epitropia parochială**

La tragerea loteriei de clasă priv. r. ung.

în 17 şi 18 Mai

se capĕtă losurĭ cu preţurile originale

	1/1	1/2	1/4	1/8
la	12 cor.	6 cor.	3 cor.	1.50 fil.

„Mercur" Bank und Wechselstuben-Actien-Gesellschaft

Budapesta, V., Dorotheagasse 12.

Numai în acéstă colectură principală sau câştigat şi plătit câştigurĭ principale, aşa la ultima clasă câştigul de **400,000 coróne.**

Pentru a evita schimbărĭ, atragem atenţiune asupra cuvêntului „BANK" din firmă.

Adresa telegramelor „Mercurbank" Budapest.

Deposit de postavurĭ ale fabricei August Schwabe.

Postavurĭ din lână curată cu garanţie. — Mostre franco şi gratis.

P. T.

Avem onóre a recomanda On. public din din oraş şi dela sate **depositul** nostru de:

Postavurĭ şi stofe de Braşov,

Loden din pĕr de cămilă, pentru **mantale contra ploiĭ, postavurĭ** pentru **căptuşit trăsurĭ, kamgarn, Peruvien** şi **Doskin negru, stofe Melton** şi **Demiĭ** veritabile englesesci pentru costume şi pardesiurĭ din lână curată, cu preţurĭ cât e posibil de ieftin, cu tóte că preţul tortului de lână s'a scumpit.

Luăm asupra-ne garanţia pentru **haine după mĕsură comandate la noi,** care la trebuinţă se pot lucra **în 24 óre fără cusur.**

Recomandăm şi asortimentul cel mare de haine gata pentru bărbaţĭ şi copiĭ, **Pardesiurĭ Haveloks inpenetrabile, costume de salon, mantale de gumi, Trees pentru biciclişti,** Rondă pentru copii şi **Jachete Bord,** carĭ sunt lucrate după fasonul cel mai nou, solid şi bine.

Comande din provincie se efectuéză prompt şi franco.

Rugându-ne de o cercetare numerósă,

Suntem cu tótă stima,

Depner, Roth & Westemean.

Strada Vămei Nr. 3.
Edificiul Sparcassei.

902.6—6.

Mare asortiment de haine gata pentru bărbaţi şi copii.

Nr. 3821—1900.
not.

Publicaţiune.

Spre scopul asigurărei lucrărilor de edificat recerute la hotelul comunal din Zĕrnesci, se va ţiné pe basa decisului Representanţei Comunale din Zĕrnesci **în 19 Maiŭ 1900 înainte de prând la 11 óre** în cancelaria primăriei comunale **o pertractare scripturistică de oferte şi verbală.**

Lucrările de predat sunt:

1. Lucrările de beton cor.		2255.82 fil.
2. Lucrările de têmplarĭ	„	4631.12 „
3. Lucrările de văpsitorĭ	„	854.44 „
4. Figurĭ teracotice	„	500.— „
5. Lucrările de zugravĭ	„	1067.08 „

Lucrările se dau numai singuraticilor antreprenorĭ în grupe separate.

Ofertele scripturistice provĕdute cu timbru de 50 cr. şi cu vadiu de 5% din suma de spese preliminată pentru respectiva grupă de lucrări, se pot ascerne la primăria Comunală până la **19 Maiŭ st. n. la 11 óre a. m.**

Condiţiunile referitóre la licitare precum şi preţurile lucrărilor preliminate se pot vedé în órele oficióse în cancelaria primăriei comunale.

Zĕrnesci, în 2 Maiŭ st. n. 1900.

Primăria comunală:

Voda, notar. *B. Meţianu,* primar.

(2—2).

Nr. 5381-1900.

Publicaţiune.

Representanţa orăşenéscă din Braşov a decis în şedinţa ei din 26 Aprilie a. c. **părăsirea scaldei din Zizin** apartinătóre ei astfel, ca obiectele de clădire orăşenescĭ din Zizin se nu se restabileze şi prin urmare **şi saisonul de scaldă din Zizin** dela anul 1900 începênd nu se va mai deschide, ceea-ce se aduce prin acésta la cunoscinţă publică.

Braşov, 7 Maiŭ 1900.

955,1—2 **Magistratul orăşenesc.**

Mijloc de casă folositor!
Marca legal înregistrată.

La niciĭ o Familie se nu lipsésca.

Vindecă sigur şi curênd

FLUIDUL ELSA a lui FELLER

care are un efect miraculos şi probat de autoritatea sanitară, folosesce la cele mai multe morburĭ, întrebuinţat atât estern, cât şi intern, aşa:

O descriere adevărată. Misterul unui om bĕtrân se trimite gratis, după primirea de 10 fil. porto.

De mult aşĭ fi mort, décă nu aşĭ fi întrebuinţat renumitul fluid Elsa. Acestui fluid am sĕ mulţumesc viéţa, scrie Rácz Zsigm. Foldes.

La frigurĭ, junghiurĭ, podagra, reuma, tuse, trónă, durere de stomach, disenterie, durerĭ de pept, cap, dinţi, greţă, durere de ochĭ etc. etc.

Preţul 12 sticle împreună cu instrucţia 5 coróne, 24 sticle 8 cor. 60 fil., 48 sticle 16 cor. Trimite franco cu rambursă séu după primirea preţului singur producentul

EUGEN V. FELLER

farmacist la „Heiligen Dreifaltigkeit" în Stubica Nr. 135. (Comitatul Agram)

Fie-cărui sunt de recomandat

Pilulele-Rabarber ale lui Feller

cu marca „ELSA". **Au efect sigur şi fără durerĭ de mistuire, cârcei, constipaţiă, limbricĭ, anemie, gălbinare etc.**

„Orĭ şi cui voiu spune şi scrie, că numai „Fluidul Elsa" mĭ-a scăpat viaţa", scrie ifj. H. Szabó István în Pákozd.

O istorie fórte interesantă din viaţă. Misterul unui om bĕtrân se trimite gratis, după primirea de 10 filerĭ porto.

1 Sul (6 cutii împreună cu inscripţ. franco **4 cor.**

Depou principal în Budapesta la farmaciile: *Török József,* Király-u. 12, *Zoltán Béla* N.-Korona-u. 23.

Marĭ efecte vindecătóre!

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu şi la **Eremias Nepoţii.**

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.